

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Právní aspekty daňového zvýhodnění
na dítě dle zákona o daních z příjmů**

Simona Šlachtová

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Simona ŠLACHTOVÁ**
Osobní číslo: **R15M0127P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Právní aspekty daňového zvýhodnění na dítě dle zákona o dani z příjmů**
Zadávací katedra: **Katedra finančního práva a národního hospodářství**

Zásady pro vypracování

1. Daň z příjmů fyzických osob
2. Popis současné podoby daňového zvýhodnění
3. Srovnání daňového zvýhodnění s vybranými státy
4. Návrh úpravy
5. Legislativní proces

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz příloha

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. et Mgr. Silvie Anderlová

Katedra finančního práva a národního hospodářství

Datum zadání diplomové práce:

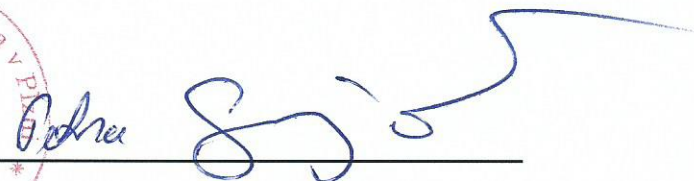
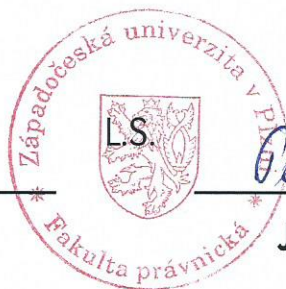
6. března 2019

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2020

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Petra Smržová, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V č. *Budejovických* dne *31.3.2010* Podpis autora *Mačková*

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat své vedoucí práce JUDr. et Mgr. Silvii Anderlové za konzultace a rady poskytnuté během zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat svému manželi a rodině za neustálou podporu při psaní této diplomové práce i po celou dobu studia.

Obsah

Úvod	1
1 Daň z příjmů fyzických osob	5
1.1 Obecná charakteristika	5
1.2 Subjekt daně	6
1.3 Předmět daně	6
1.4 Základ daně	8
1.5 Sazba daně	9
1.6 Správa daně a daňové přiznání	9
1.7 Slevy na dani	10
2 Daňové zvýhodnění na dítě podle současné právní úpravy	12
2.1 Formy daňového zvýhodnění	12
2.2 Podmínky pro využití daňového zvýhodnění na dítě	13
2.3 Daňové zvýhodnění na dítě u zaměstnance a u osoby samostatně výdělečně činné	14
2.4 Daňový bonus	15
2.4.1 Daňový bonus z pohledu insolvenčního práva	16
2.4.2 Daňový bonus z pohledu exekuce	18
3 Srovnání s vybranými státy Evropské unie	22
3.1 Maďarsko	25
3.2 Francie	27
3.3 Itálie	30
4 Návrh nové právní úpravy	34
4.1 Daňové zvýhodnění na dítě a jeho dopad na státní rozpočet v roce 2017	37

4.2	Zhodnocení důsledků navrhované změny	39
4.2.1	Podmínky pro uplatnění nové úpravy daňového zvýhodnění	41
5	Výpočty příjmu fyzických osob podle současné a navrhované právní úpravy	45
5.1	Výpočet podle současné právní úpravy	45
5.2	Výpočet podle navrhované úpravy	48
5.3	Zhodnocení	49
6	Legislativní proces	51
6.1	Postup návrhu zákona v Poslanecké sněmovně	52
6.2	Postup návrhu zákona Senátem	54
6.3	Závěrečná fáze zákonodárního procesu	55
7	Nové paragrafované znění zákona	56
7.1	Změny ustanovení týkající se sazby daně	56
7.2	Změny ustanovení týkající se daňového zvýhodnění na dítě	57
7.3	Důvodová zpráva a její náležitosti	58
	Závěr	60
	Resumé	63
	Seznam použitých zdrojů	64
	Přílohy	71

Úvod

V současné době nám nejrůznější výzkumy a statistiky dávají najevo, že naše populace stárne a postupně vymírá. Děti se nerodí v takové míře, v jaké je to pro udržení reprodukce společnosti potřeba. Podle odborníků je ideální úroveň 2,1 dítěte na jednu ženu. V české republice byla v roce 2017 míra porodnosti 1,6 dítěte na ženu. Počet narozených dětí se naopak ještě snižuje, jelikož mladé rodiny nejsou dostatečně finančně zajištěné a posouvají rodičovství na pozdější věk.

Ohledně problému stárnutí populace Český statistický úřad v roce 2019 zveřejnil svá zjištění, ve kterých uvádí, že „*podíl osob v produktivním věku by se měl do počátku roku 2050 snížit ze současných 65,0 % na 56,5 %.*”¹ V roce 2001 tvořili lidé v produktivním věku 70,2 % populace. Ruku v ruce se snižováním počtu osob v produktivním věku jde i dětská složka populace, která v roce 2017 představovala 15,7 %, kdežto v roce 2050 se předpokládá snížení na 14,8 %.²

Český statistický úřad ve své zprávě dále uvádí, že „*průměrný věk obyvatel Česka dosahoval v roce 2001 úrovně 39,0 let, do roku 2017 narostl na 42,2 let a do roku 2050 by se měl podle projekce ČSÚ z roku 2018 zvýšit na 46,3 roku. Na sto dětí do 15 let věku v roce 2001 připadalo 87 seniorů, v roce 2017 již 122 a v roce 2050 by jich mělo být 193. Dochází tak ke stárnutí populace a tento trend by měl pokračovat i v následujících dekádách.*”³

Pakliže bude čím dál tím méně lidí v produktivním věku, tím méně lidí bude vydělávat a tím obtížnější bude zajistit důchody pro seniory, kterých bude čím dál tím více. Příjmy státu z odvedeného pojistného na sociální zabezpečení

¹Český statistický úřad: *Věková struktura populace se výrazně mění* [online]. 2019 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekova-struktura-populace-se-vyrazne-meni>

²Tamtéž

³Tamtéž

pravděpodobně nebudou dostatečné a stát bude vyplácením důchodů výrazně zatížen.

Podle dřívějších odhadů Českého statistického úřadu z roku 2014, přijdou ta nejkritičtější léta až v druhé polovině 21. století, mezi lety 2050 - 2080. „Do konce století by se tak měla početní velikost populace zredukovat na 6,095 až 9,083 mil. osob.”⁴

Podle mého názoru by tedy bylo vhodné mladé páry nějakým způsobem motivovat k založení rodiny. V nejlepším případě by rodiče měli mít děti dvě, aby nahradili sami sebe a třetí dítě pro stát. A právě proto si myslím, že v souvislosti se třetím dítětem by rodičům měli vzniknout výhody, které jim po finanční stránce výrazně pomohou. V dnešní době je však třetí dítě často považováno za luxus, který si nemůže dovolit zdaleka každý.

Mezi finanční výhody, které stát v souvislosti s dětmi v současné době rodičům nabízí, patří například sleva na umístění dítěte, přídatky na dítě a daňové zvýhodnění na dítě spolu s daňovým bonusem. A právě daňové zvýhodnění na dítě je předmětem mé diplomové práce.

V první kapitole mé diplomové práce obecně uvedu, co je vlastně daň z příjmu fyzických osob a objasním základní pojmy, jako je její subjekt a předmět, základ daně a její sazbu, slevy, které je možné na dani z příjmů fyzických osob uplatnit a správu této daně.

Dále podrobněji rozeberu samotné daňové zvýhodnění na dítě, jeho formy, tedy slevu na dani, daňový bonus a kombinaci těchto dvou forem. Shrnu podmínky, které je nezbytné splnit pro možnost uplatnění tohoto zvýhodnění a dále se budu zabývat samotným daňovým bonusem, opět způsobu jeho uplatnění a zároveň jeho postavení z pohledu exekuce a insolvenčního práva.

V další kapitole pro srovnání uvedu tři státy Evropské unie, a jejich pojetí daňového zvýhodnění na vyživované dítě. Těmito třemi státy jsou Maďarsko, Francie a Itálie. Maďarsko jsem se rozhodla uvést zejména kvůli maďarskému premiérovi Viktoru Orbánovi, který je v otázce daňového zvýhodnění na dítě velmi progresivní. Přišel s několika návrhy na úpravu maďarské právní úpravy této oblasti, které ji v některých ohledech značně odlišují od české právní úpravy. Premiér Orbán mimo jiné prosadil osvobození od daně z příjmů fy-

⁴ Český statistický úřad: *Stárnutí se nevyhneme* [online]. 2014 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ea002b5947>

zických osob pro ženy mající čtyři a více dětí, snadnější dosah na bezúročné půjčky, či příspěvky na vícemístný automobil. Druhým zvoleným státem je Francie, a to z toho důvodu, že se již po několik let drží na prvních příčkách grafu porodnosti v Evropské unii. Úprava daně z příjmů fyzických osob se ve Francii výrazně liší od naší. Pokud je to možné, obrací se daňová povinnost ve Francii na domácnost jako na celek, místo na její členy jako jednotlivce. Daň z příjmů fyzických osob podléhá progresivní sazbě, ta je však s vyšším počtem členů domácnosti snižována. Počet dětí je tedy hned od počátku výpočtu daně zohledněn a neodvívá se od něj pevně stanovené částky jako jsou zvýhodnění nebo slevy na dani. Třetím státem, který jsem se ve své diplomové práci rozhodla zmínit je Itálie, a to z opačného důvodu než tomu je u Francie. Itálie se totiž dlouhodobě zdržuje na druhém konci žebříčku porodnosti států Evropské unie. V Itálii se stejně jako ve Francii uplatňuje progresivní sazba daně z příjmů fyzických osob, v Itálii se však v určení progresivity nezohledňuje počet dětí. Poplatníci mají nárok na finanční pomoc za každé dítě, které vychovávají, obdobně jako je tomu u nás. Tuto kapitolu jsem do své diplomové práce zařadila z toho důvodu, abych zjistila, jak moc se mezi jednotlivými státy liší pojetí a forma daňového zvýhodnění na dítě.

V druhé části mé diplomové práce se budu zabývat návrhem, který by daňové zvýhodnění na dítě v České republice upravil. Zabývat se budu zejména třemi body, které by se v právní úpravě měly změnit. Mezi tyto stěžejní body patří pevně stanovené částky na vyživované děti, které by měly být zrušeny a nahrazeny poměrným zvýhodněním, druhým bodem je motivace rodin ke třetímu dítěti a třetím bodem zrušení daňového bonusu.

Nemyslím si, že stanovení pevných částek na každé dítě je ideálním způsobem, jak rodiče s dětmi zvýhodnit. Spravedlivějším a efektivnějším způsobem je dle mého názoru snižování procentních bodů ze sazby daně z příjmů fyzických osob. Taková úprava by totiž byla mnohem flexibilnější a poměrná k příjmům poplatníků. Pokud totiž stejnou částku na daňovém zvýhodnění uplatní osoby jejichž příjmy se liší například o 20 000,- Kč, je velmi odlišné, jak takovou částku tyto osoby ocení.

Co se týče motivace rodin pořídit si třetí dítě, tou největší by mohlo být absolutní odbourání daňové povinnosti poplatníka.

Zároveň se domnívám, že ani daňový bonus by neměl zůstat beze změny.

Daňový bonus umožňuje poplatníkům obvykle s nižšími příjmy obdržet jistou finanční pomoc od státu. Bezespору právě takové rodiny tuto pomoc potřebují nejvíce, je však zároveň důležité motivovat i osoby s vyššími příjmy. Právě ty totiž v důsledku daně z příjmů fyzických osob přichází o nejvíce peněz, k nároku na daňový bonus však často nedosáhnou.

V další kapitole uvedu návrh nové právní úpravy, dopady daňového zvýhodnění na dítě na státní rozpočet v předchozích letech, získané na základě údajů Finanční správy a Českého statistického úřadu a pro srovnání též orientační dopady na státní rozpočet podle mnou navrhované právní úpravy, které bohužel nemohou být uvedeny s jistotou, jelikož se mi nepodařilo získat od Finanční správy veškerá potřebná data. Zároveň rozeberu i podmínky, kterými by se nová úprava daňového zvýhodnění musela řídit.

Jednu z kapitol věnuji praktickým příkladům, které znázorňují a porovnávají výpočty výše daně a daňového zvýhodnění podle současné a navrhované právní úpravy.

Dále popíši legislativní proces od určení zákonodárné iniciativy až po vyhlášení zákona ve Sbírce zákonů, tedy proces, kterým prochází návrh každého běžného zákona, a kterým by tedy i tento návrh musel projít, aby byl schválen a mohl nahradit dosavadní úpravu.

V poslední kapitole mé diplomové práce uvedu, která ustanovení Zákona o daních z příjmů by bylo třeba po přijetí mého návrhu změnit, zrušit či zavést.

1. Daň z příjmů fyzických osob

Na začátek mé diplomové práce bych ráda popsala daň z příjmů fyzických osob a osvětlila některé základní pojmy.

Daní všeobecně je transfer finančních prostředků od soukromého sektoru do veřejného. Daň je povinnou, nenávratnou, zákonem určenou platbou do veřejného rozpočtu. Je to platba neekvivalentní, která může být v časových intervalech pravidelně se opakující nebo nepravidelná. Neekvivalentnost daně ji odlišuje od poplatku, který je peněžním ekvivalentem za poskytnutí určité služby veřejným sektorem. Poplatek je účelový, dobrovolný, nepravidelný a nenávratný.¹

Daně z příjmů rozlišujeme na daně z příjmu fyzických a právnických osob. Tyto daně se staly součástí daňové soustavy České republiky roku 1993.

1.1 Obecná charakteristika

Daň z příjmů fyzických osob se řadí mezi daně přímé, univerzální, důchodového typu. Je jednou z nejdůležitějších daní, co se týče vnosu finančních prostředků do státního rozpočtu, vedle nepřímých daní, jako jsou spotřební daně a daň z přidané hodnoty. Jelikož daň z příjmů značně ovlivňuje sociální postavení poplatníků, jsou na ni kladeny ty nejvyšší nároky.² Sociální hledisko se promítá do celé řady slev na dani z příjmů a zvýhodnění na dítě, kterému se budu důkladně věnovat v pozdějších kapitolách.

Základním právním předpisem upravujícím daně z příjmů fyzických osob, je zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále

¹JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a Petr MRKÝVKA. *Finanční a daňové právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-639-2, str. 297

²Tamtéž, str. 314

jen „ZDP“). Kromě daně z příjmů fyzických osob upravuje i problematiku daně z příjmů právnických osob. Zákon o daních z příjmů průběžně prochází nejrůznějšími změnami, a to zejména z důvodu členství České republiky v Evropské unii a její snaze o postupnou harmonizaci daňových systémů. Zákon vymezuje jednotlivé pojmy, společně nazývané jako daňová násobilka, kterými jsou subjekt a předmět daně, základ daně a její sazbu, slevy na dani a správu daně.³ Zmíněné pojmy krátce osvětlím v následujících podkapitolách.

1.2 Subjekt daně

Subjektem daně z příjmů fyzických osob je poplatník a plátce. Poplatníkem je osoba, která za zdaňovací období pobírá příjem, který je předmětem této daně. Poplatníci se dále dělí na daňové rezidenty České republiky a daňové nerezidenty podle toho, zda mají na území České republiky trvalé bydliště, případně se zde obvykle zdržují nebo nikoli. Daňový rezident má neomezenou daňovou povinnost, což znamená, že předmětem daně budou příjmy vzniklé jak v České republice, tak v zahraničí. Kdežto daňový nerezident neomezenou daňovou povinnost nemá a dani podléhají pouze příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky. Daňovým nerezidentem je tedy osoba, která nesplňuje podmínky uvedené výše nebo osoba, o které tak stanoví mezinárodní smlouva. Plátcem daně je zaměstnavatel, jelikož jeho prostřednictvím poplatník plní svou daňovou povinnost.⁴

1.3 Předmět daně

Dalším důležitým pojmem daně z příjmů fyzických osob je její předmět. Předmět daně je třeba rozlišovat do několika skupin, a to:

- **Příjmy ze závislé činnosti**, které mají nejširší zastoupení z hlediska podílu na celkovém základu daně. Jedná se o příjmy plynoucí ze za-

³JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a Petr MRKÝVKA. *Finanční a daňové právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-639-2, str. 314

⁴JÁNOŠÍKOVÁ, Petra. *Daňové právo de lege lata*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-687-3, str. 105

městnání, tedy o plat nebo mzdu. U ostatních dílčích základů daně je možné využít odpočtů a snížit tak základ daně. U příjmů ze závislé činnosti tomu tak není. Naopak dochází k navýšení částky, a to díky pojistnému na sociální a zdravotní pojištění. Připočtením těchto částek dostáváme superhrubou mzdu, což je výsledná částka, kterou zaměstnavatel za zaměstnance odvádí. Podle ustanovení § 6 odst. 1 ZDP jsou příjmy ze závislé činnosti „*plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu povinen dbát příkazu plátce, funkčního požitku, příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným, komanditisty komanditní společnosti, odměny člena orgánu právnické osoby, odměny likvidátora a příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem činnosti, ze které plynou uvedené příjmy, bez ohledu na to, zda jsou od plátce, u kterého poplatník vykonává činnost, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, nebo od plátce, u kterého poplatník tuto činnost nevykonává.*”⁵

- **příjmy ze samostatné činnosti** upravené v ustanovení § 7 ZDP, tedy „*příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živnostenského podnikání, příjmy z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění, podíly na zisku společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku, příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem, příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku a příjem z výkonu nezávislého povolání.*“⁶
- **Příjmy z kapitálového majetku** uvedené v ustanovení § 8 ZDP, a to na příklad „*podíly na zisku obchodní korporace nebo podílového fondu, je-li v něm podíl představován cenným papírem, a úroky z držby cenných papírů, podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání,*...”⁷

⁵§ 6 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

⁶§ 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

⁷§ 8 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

- **Příjmy z nájmu** dle ustanovení § 9 odst. 1 ZDP jsou „*příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů, příjmy z nájmu movitých věcí, kromě příležitostného nájmu*”⁸ Pokud tyto příjmy plynou manželům z jejich společného jmění, bude se tento příjem zdaňovat pouze jednomu z nich.⁹
- **Ostatní příjmy** jsou poslední kategorií příjmů tvořících předmět daně. Spadají sem všechny další příjmy, které z povahy věci není možné zařadit do některé z výše uvedených skupin. Podle ustanovení § 10 ZDP do této kategorie řadíme příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, dále například příjmy z úplatného převodu nemovité věci, cenného papíru nebo jiné věci.

1.4 Základ daně

Základem daně je dle ustanovení § 5 ZDP „*částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi v daném zdaňovacím období, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6-10 není stanoveno jinak.*”¹⁰

Poplatník může mít za zdaňovací období několik různých příjmů, kdy každý z nich tvoří dílčí základ daně, a společně pak tvoří celkový základ daně. Je však nutné nejprve zjistit jednotlivé dílčí základy daně, a to zejména odečtením výdajů, jelikož u každé příjmové skupiny může být použit jiný postup. Základ daně můžeme snížit o položky, které jsou uvedené v ustanovení § 15 ZDP, mezi nejčastější patří bezúplatná plnění poskytnutá obcím, krajům, organizačním složkám státu apod., pojistné na soukromé životní pojištění či příspěvky na penzijní pojištění. Tyto položky tvoří nezdanitelnou část základu daně. Další možnosti jak si základ daně snížit jsou položky odčitatelné od základu daně uvedené v ustanovení § 34 ZDP.

⁸§ 9 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

⁹§ 9 odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰§ 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

1.5 Sazba daně

„Daňová sazba je měřítkem, pomocí něhož se stanoví z daňového základu daň. V České republice je u fyzických osob určena sazba procentní ve výši 15 %, a dále zákon § 16a upravuje solidární zvýšení daně, které činí 7 % z kladného rozdílu mezi součtem příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně podle § 6 a dílčího základu daně podle § 7 v příslušném zdaňovacím období a 48násobkem průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení.“¹¹

1.6 Správa daně a daňové přiznání

Správce daně z příjmu fyzických osob je finanční úřad, jehož místní příslušnost se určuje dle několika kritérií. Může jím být místo trvalého bydliště občana České republiky, hlášené místo pobytu cizince v České republice nebo finanční úřad, v jehož působnosti se fyzická osoba převážně zdržuje.¹²

Daňové přiznání podává každá fyzická osoba, jejíž roční příjmy přesáhly 15 000,- Kč a jsou předmětem daně. Pokud osoba vykazuje daňovou ztrátu, má povinnost podat daňové přiznání i přesto, že nepřesáhla limit 15 000,- Kč.¹³

Daňové přiznání se podává příslušnému finančnímu úřadu, a to nejpozději do 1. dubna roku následujícího po zdaňovacím období, které trvá v délce jednoho kalendářního roku. V daňovém přiznání je poplatník povinen uvést veškeré příjmy, které jsou předmětem daně a vypočítat veškeré slevy, výjimky, osvobození, zvýhodnění a odpočty.¹⁴

Stejně jako ve většině států v Evropské unii, tak i u nás je daň placena ve formě záloh a po skončení zdaňovacího období je v daňové povinnosti vyrovnána. Podle výše příjmu jsou zálohy placeny pololetně, čtvrtletně nebo mě-

¹¹JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a Petr MRKÝVKA. *Finanční a daňové právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-639-2, str. 328

¹²JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a Petr MRKÝVKA. *Finanční a daňové právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-639-2, str. 329

¹³Tamtéž, str. 330

¹⁴Tamtéž, str. 329

síčně. Poplatník jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000,- Kč, obce a kraje, nejsou povinni platit zálohy.¹⁵

Podle ustanovení § 38ch odst. 1 ZDP „poplatník, který ve zdaňovacím období pobíral mzdu pouze od jednoho nebo od více plátců daně postupně, včetně mezd zúčtovaných nebo vyplacených poplatníkovi těmito plátců dodatečně v době, kdy poplatník pro ně již nevykonával činnost, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, a učinil u těchto plátců prohlášení k dani podle § 38k odst. 4 a 5, může požádat o provedení ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění posledního z uvedených plátců daně, a to nejpozději do 15. února po uplynutí zdaňovacího období. Roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění neprovede plátce u poplatníka, který podá nebo je povinen podat přiznání k dani.”¹⁶ Pokud je po provedení ročního zúčtování záloh zjištěn přeplatek na dani vyšší než 50,- Kč, vrátí ho plátce daně poplatníkovi nejpozději při zúčtování mzdy za měsíc březen po uplynutí zdaňovacího období, v němž rozdíl vznikl.¹⁷

1.7 Slevy na dani

Vypočtenou daň je dále možné snížit díky slevám na dani a daňovému zvýhodnění. To jsou pevně stanovené částky, které se odečítají přímo od daně. Je velmi podstatné rozlišovat slevy na dani, případně daňové zvýhodnění, od položek snižujících základ daně. Ty se totiž odečítají přímo od základu daně, kdežto slevy na dani nastupují až po vypočtení daňové povinnosti.

Poplatník může využít i více slev současně, vždy však pouze ty, na které má nárok. Pokud podmínky na slevu splňuje po celé zdaňovací období, uplatní slevu na celé období, pokud pouze na jeho část, započte pouze jednu dvanáctinu slevy za každý měsíc, ve kterém byly podmínky pro uplatnění slevy splněny, a to vždy k počátku měsíce. Slevy jsou zakotveny v ustanovení § 35ba ZDP.

Mezi slevy na dani řadíme slevu na poplatníka, kterou poplatník uplatní v případě podepsání prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, které může poplatník podepsat pouze u jednoho zaměstnavatele a není tak možné využívat slevy na poplatníka současně u více zaměstnavatelů.

¹⁵Tamtéž, str. 330

¹⁶§ 38ch odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷§ 38ch odst. 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Roční sleva na poplatníka je ve výši 24 840,- Kč.

Další možnou slevou je sleva na manžela (manželku) žijící ve společné domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000,- Kč, ve výši 24 840,- Kč, je-li manžel (manželka) držitelem průkazu ZTP/P zvyšuje se částka 24 840,- Kč na dvojnásobek, do vlastního příjmu manželky, manžela se nezahrnují například dávky státní sociální podpory, dávky péstounské péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči, státní příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, státní příspěvky na doplňkové penzijní spoření a další.

Dále sleva na invaliditu ve výši 2 520,- Kč, je-li poplatníkovi přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně, rozšířená sleva na invaliditu ve výši 5 040,- Kč, je-li poplatníkovi přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, sleva na držitele průkazu ZTP/P ve výši 16 140,- Kč, je-li poplatníkovi přiznán nárok na průkaz ZTP/P.

Sleva na studenta ve výši 4 020,- Kč je u poplatníka možná po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let.

Sleva za umístění dítěte se poskytuje v částce poplatníkem prokazatelně vynaložených výdajů za umístění vyživovaného dítěte v předškolním zařízení a pouze za dítě žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. Maximální možná výše slevy se rovná minimální mzdě.

Poslední slevou je sleva na evidenci tržeb, uvedenou v § 35bc ZDP. *„Výše slevy na evidenci tržeb činí 5 000,- Kč. Sleva na dani činí nejvýše částku ve výši kladného rozdílu mezi 15 % dílčího základu daně ze samotné činnosti a základní slevy na poplatníka. Slevu na evidenci tržeb lze uplatnit pouze ve zdaňovacím období, ve kterém poplatník poprvé zaevidoval tržbu, kterou má podle zákona o evidenci tržeb povinnost evidovat.”*¹⁸

¹⁸§ 35bc zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

2. Daňové zvýhodnění na dítě podle současné právní úpravy

Poplatník daně z příjmu fyzických osob může kromě slev na dani uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním ve společně hospodařící domácnosti ve výši 15 204,- Kč ročně na jedno dítě, ve výši 19 404,- Kč ročně na druhé dítě a 24 204,- Kč ročně na třetí a každé další dítě, jak je stanoveno v ustanovení § 35c odst. 1 ZDP.

Pokud jde o dítě se zdravotním postižením, jedná se vždy o dvojnásobek stanovené částky, maximální výše daňového bonusu, který popíši v dalších kapitolách, však zůstává zachována.

Daňové zvýhodnění na dítě, jak ho známe dnes, bylo zavedeno novelou zákona o daních z příjmů v lednu roku 2005. Nahradilo tak nezdanitelnou část základu daně na vyživované dítě.

2.1 Formy daňového zvýhodnění

Daňové zvýhodnění se uplatňuje ve třech možných formách, a to slevou na dani, daňovým bonusem nebo kombinací obou uvedených. „*Slevu na dani může poplatník uplatnit až do výše daňové povinnosti vypočtené za příslušné zdaňovací období*“¹. K daňovému bonusu dochází tehdy, kdy je nárok poplatníka na daňové zvýhodnění vyšší, než je vypočtená daňová povinnost.

¹§ 35c odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

2.2 Podmínky pro využití daňového zvýhodnění na dítě

Základní podmínkou pro uplatnění daňového zvýhodnění na dítě je, že se musí jednat o vyživované dítě, žijící s poplatníkem ve společné domácnosti. Dočasný pobyt dítěte mimo domácnost neznamená ztrátu nároku na daňové zvýhodnění poplatníka. Za vyživované dítě poplatníka se podle ustanovení § 35c odst. 6 ZDP „považuje dítě vlastní, osvojenec, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, dítě, které přestalo být u tohoto poplatníka z důvodu nabytí plné svéprávnosti nebo zletilosti v pěstounské péči, dítě druhého z manželů, vlastní vnuk nebo vnuk druhého z manželů, pokud jeho rodiče nemají dostatečné příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit, pokud je nezletilým dítětem. Podmínka nezletilosti může být porušena v případě, že se jedná o zletilé dítě až do věku 26 let, pokud mu není přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a soustavně se připravuje na budoucí povolání, nemůže se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz nebo z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.”²

Další podmínkou pro uplatnění zvýhodnění je splnění časové povinnosti. Na slevu existuje nárok za každý kalendářní měsíc, kdy je dítě vyživováno a žije s poplatníkem ve společné domácnosti, a tyto podmínky byly splněny již na počátku měsíce. Za každý takový měsíc náleží poplatníkovi nárok na daňové zvýhodnění ve výši 1/12 z částky, která je podle ZDP na dítě určena. Daňové zvýhodnění lze uplatnit již v kalendářním měsíci, kdy se dítě narodilo, nebo ve kterém začíná soustavná příprava dítěte na budoucí povolání, anebo ve kterém bylo dítě osvojeno nebo převzato do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu.³

Poplatník, který je povinen podat daňové přiznání podle ustanovení § 38g ZDP, nebo který tak učiní dobrovolně, uplatní své daňové zvýhodnění v daňovém přiznání u místně příslušného finančního úřadu.⁴

Daňové zvýhodnění může uplatnit i daňový nerezident, avšak pouze pokud

²§ 35c odst. 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

³§ 35c odst. 10 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

⁴§ 35c odst. 11 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

je daňovým rezidentem členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, a to pouze za předpokladu, že úhrn všech příjmů ze zdrojů na území České republiky činí nejméně 90 % všech jeho příjmů s výjimkou příjmů od daně osvobozených, příjmu, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně a dalších příjmů uvedených v ustanovení § 35c odst. 5.⁵

Daňové zvýhodnění může vždy využít pouze jeden z rodičů žijící s dítětem ve společné domácnosti.

2.3 Daňové zvýhodnění na dítě u zaměstnance a u osoby samostatně výdělečně činné

Podle ustanovení § 38k ZDP je poplatník povinen prokázat plátcí daně skutečnosti rozhodné pro poskytnutí daňového zvýhodnění, v tomto případě tedy totožnost dítěte a potvrzení o studiu, pokud se jedná o zletilé dítě připravující se na budoucí povolání, a potvrzení zaměstnavatele druhého z manželů, že neuplatňuje daňové zvýhodnění on.

Při vypočítávání záloh na dani z příjmů plátce nejdříve od vypočtené daně odečte slevy na dani a následně pak daňové zvýhodnění. V případě daňového bonusu, který blíže rozvádím níže, je jeho výše připočtena k čisté mzdě poplatníka, každý kalendářní měsíc, za který na něj má poplatník nárok. „*Pokud nelze nárok poplatníka uspokojit z celkového objemu záloh na daň, plátce daně je povinen vyplatit měsíční daňový bonus nebo jeho část poplatníkovi z vlastních finančních prostředků. O tyto částky sníží odvody záloh na daň správci daně v následujících měsících, nejdéle do konce zdaňovacího období, pokud nepožádá správce daně o poukázání chybějící částky na tiskopise vydaném Ministerstvem financí. Vznikne-li na základě tohoto požadavku vratitelný přeplatek, vrátí jej správce daně plátcí daně nejpozději do 20 dnů od doručení této žádosti.*“⁶

Hlavním rozdílem u uplatňování daňového zvýhodnění u osob samostatně výdělečně činných a u zaměstnanců je období, kdy mohou zvýhodnění uplatnit. Na rozdíl od výše uvedeného měsíčního zvýhodňování a případně poskytování daňového bonusu, osoba samostatně výdělečně činná tak může učinit až při

⁵§ 35c odst. 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

⁶§ 35d odst.5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

podání daňového přiznání. Daňový bonus je jí tedy vyplacen jednorázově po skončení zdaňovacího období a nedochází tedy ke vzniku přeplatku nebo nedoplatku. Ostatní podmínky umožňující daňové zvýhodnění a bonus se u osob samostatně výdělečně činných neliší.

2.4 Daňový bonus

Jak jsem již výše uvedla, k daňovému bonusu dochází tehdy, kdy je nárok na daňové zvýhodnění vyšší, než je samotná daňová povinnost. Od běžných slev na dani se daňové zvýhodnění na dítě liší v tom, že tento rozdíl bude následně vyplacen, kdežto v případě, kdy v součtu slev vyjde záporná daňová povinnost, rozdíl vyplacen nebude. Daňový bonus je významnou finanční pomocí zejména pro poplatníky s nižšími příjmy, jelikož právě těm je vypočtena nižší daňová povinnost, a je tak jednodušší dosáhnout k daňovému bonusu.

Podmínkou pro dosažení daňového bonusu podle ustanovení § 35c odst. 4 ZDP je příjem alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy, která je pro rok 2020 stanovena na 14 600,- Kč měsíčně a 87,30 Kč za hodinu.⁷ Tento příjem musí být podle ustanovení § 6 ZDP nebo § 7 ZDP příjem ze závislé činnosti nebo příjem ze samostatné činnosti. Do těchto příjmů tedy není možné zahrnout příjmy od daně osvobozené, příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně s výjimkou některých případů nebo příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu nebo ostatní příjmy.

Může však nastat situace, kdy je poplatníkovi měsíčně poskytován daňový bonus, a při ročním zúčtování se zjistí, že výše daňového bonusu, která byla v průběhu roku poplatníkovi poskytována je nižší případně vyšší, než na jakou měl nárok. O tuto částku se následně navýší nezaplacená daň nebo sníží přeplatek na dani.

Výše daňového bonusu je zákonem omezena, a to jak horní, tak dolní hranicí. Minimální výše daňového bonusu je 100,- Kč, maximální výše je 60 300,- Kč.

⁷§ 2 nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí

2.4.1 Daňový bonus z pohledu insolvenčního práva

Pro daňový bonus z pohledu insolvenčního práva je stěžejní rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, č.j. 1 VSPH 241/2013-B-50, ze dne 18.3.2013. Ten však vycházel z rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, č.j. 3 VSOL 852/2011-A-10, ze dne 11.5.2012, kde byly objasněny pojmy čisté mzdy pro účely zúčtování a čisté mzdy pro účely srážek ze mzdy. Vrchní soud v Olomouci ve svém rozhodnutí uvedl, že *„měsíční slevu na dani je nutno brát v úvahu při výpočtu čistého průměrného výdělku, neboť jde o podmínky pro konečnou výši zálohy na daň z příjmu ze závislé činnosti s tím, že tato záloha může být v důsledku slevy i nulová. Daňový bonus není ovšem součástí zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti je zvláštním plněním poskytovaným poplatníkovi státem a výpočet čisté mzdy (pro srážky ze mzdy) neovlivňuje.“*⁸ Ve věci vedené před Vrchním soudem v Praze, sp.zn. 1 VSPH 241/2013 insolvenční správce uložil dlužníkům povinnost zaslat na svůj účet přeplatek přijatý od Finančního úřadu ve výši 39 267,- Kč, kdy částka 4 455,- Kč tvořila přeplatek na dani a částka 34 812,- Kč byla daňovým bonusem. Soud vyrozuměl dlužníky, že proti tomuto usnesení není možné odvolání. Dlužníci se však domáhali zrušení usnesení s tím, že ze sumy přijaté od Finančního úřadu ve výši 39 267,- Kč, činila částka 4 455,- Kč přeplatek na dani a částka 34 812,- Kč byla daňovým bonusem. Dlužníci tvrdili, že přeplatek na dani ve stanovené výši byl insolvenčnímu správci již zaslán a že požadavek správce k zaslání zbytku částky obdržené od Finančního úřadu je neoprávněný, jelikož se jedná o daňový bonus na děti, který byl ve prospěch dětí již spotřebován. Soud prvního stupně ve svém rozhodnutí vyložil, že se daňový bonus nezapočítává do základu pro výpočet srážek a uvedl, že kladný rozdíl poskytnutých záloh na daň z příjmu a skutečné částky daně z příjmu lze srážet v rámci exekuce, a je tedy možné je srážet i v rámci oddlužení. *„Daňový bonus není zahrnut v ustanovení § 207 a § 208 IZ, které vymezují, co do majetkové podstaty nepatří. Soud dospěl k závěru, že jde o mimořádný příjem podle § 412 odst. 1 písm. b) IZ“.*⁹

Proti tomu se však dlužníci včas odvolali a namítali, že daňový bonus je mimořádným plněním státu dětem určený k rukám rodičů. I v tomto případě

⁸Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci 852/2011-A-10

⁹Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, č.j. 1 VSPH 241/2013-B-50, ze dne 18.3.2013

bylo odvolání dlužníků Vrchním soudem v Praze odmítnuto. Vrchní soud však shledal za důvodné se k dané problematice vyjádřit. Odvolací soud nejprve shrnul, co podle příslušných paragrafů insolvenčního zákona nepatří do majetkové podstaty, obdobně jak učinil i Městský soud v Praze v napadeném usnesení, a shrnul problematiku daňového zvýhodnění a daňového bonusu podle ZDP.

Vrchní soud v Praze uvedl, že *„měsíční slevu na dani je proto dle odvolacího soudu nutné brát v úvahu při výpočtu čisté mzdy, neboť jde o podmínky pro konečnou výši zálohy na daň. Tato záloha může být v důsledku slevy i nulová. Daňový bonus není součástí záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, ale je zvláštním plněním poskytovaným poplatníkům státem. Do čisté mzdy za účelem srážek ze mzdy daňový bonus nelze zahrnout.“*¹⁰

*„Pokud by dlužník získal příjem, který nemá charakter mzdy nebo příjmu, který mzdu nahrazuje (např. úhrada pohledávky z titulu dříve uzavřené kupní smlouvy nebo úhrady pohledávek z dříve prováděné podnikatelské činnosti, popř. příjmy z autorských práv), i tyto musí použít na úhradu závazků. Rozsah částky, kterou z těchto příjmů musí použít na splátky, však již nebude podléhat pravidlům pro výpočet exekučních srážek ze mzdy. Dlužník je povinen všechny mimořádné příjmy a aktiva získaná darem nebo z dědictví použít na mimořádné splátky nad rámec splátkového kalendáře. Půjde zejména o dary zákonem výslovně uvedené nebo majetek z dědictví, ale i veškeré jiné mimořádně získané hodnoty a příjmy, např. výhry ze soutěží nebo loterií, příjmy z prodeje svého majetku.“*¹¹

Odvolací soud tedy neshledal argumentaci dlužníků, že předmětnou částku již v dobré víře ve prospěch nezletilých dětí spotřebovali, za důvodnou, a má za to, *„že daňové zvýhodnění, byť se v odborné literatuře hovoří o daňovém zvýhodnění na dítě, nelze považovat za dávku určenou k výživě dítěte, ale jde o institut, který umožňuje při splnění určitých podmínek (daňový poplatník-dlužník vyživuje dítě) optimalizaci daňového zatížení daňového subjektu. Ostatně, § 35c odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. hovoří o nároku poplatníka na daňové zvýhodnění na dítě, nikoli o nároku dítěte na daňové zvýhodnění, dítě není tím, koho by zákon daňově zvýhodnil, je toliko právním důvodem pro takové zvýhodnění. Proto, mimo jiné, lze s ohledem na absenci konkrétního zákonného ustano-*

¹⁰Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, č.j. 1 VSPH 241/2013-B-50, ze dne 18.3.2012

¹¹Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, č.j. 1 VSPH 241/2013-B-50, ze dne 18.3.2013

vení považovat daňový bonus za mimořádné plnění určené daňovému subjektu-dlužníku, které lze použít jako mimořádnou splátku při oddlužení. Pokud jde např. o slevu na manžela, taktéž nejde o plnění určené k výživě manžela, ale o legislativně-daňový postup při optimalizaci daňové zátěže. Jestliže je dítě v jedné domácnosti vyživováno více poplatníky, může daňové zvýhodnění uplatnit ve zdaňovacím období nebo v tomtéž kalendářním měsíci zdaňovacího období jen jeden z těchto poplatníků. Z toho vyplývá, že pokud jeden z manželů uplatňoval daňové zvýhodnění ve zdaňovacím období nebo v tomtéž kalendářním měsíci zdaňovacího období u svého plátce daně, nemůže toto zvýhodnění uplatnit druhý z manželů. I tento postup podporuje závěr, že daňový bonus je nástrojem daňové optimalizace a nelze jej chápat jako dávku státu určenou k výživě dítěte.”¹²

Vrchní soud se tak souhlasně vyjádřil k názoru Městského soudu v Praze jako soudu prvního stupně, na základě kterého je daňový bonus mimořádným příjmem podle ustanovení § 412 odst. 1 písm. b) IZ, proti jehož usnesení bylo podáno odvolání.

Vždy je však nutné rozlišit, kdy se jedná o daňový bonus a kdy o přeplatek na dani zjištěný při ročním vyúčtování daně. Přeplatek na dani v souvislosti s insolvenčním řízením byl značně objasněn v rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, č.j. 1 VSOL 939/2013-B-177, ze dne 30.4.2014. Vrchní soud v souladu s tvrzením insolvenčního správce uvedl, že pokud je dlužníci v rámci ročního vyúčtování ze zaplacených záloh na daň vrácena určitá částka, jedná se o příjem dlužnice za uplynulý rok, který byl použit na zaplacení záloh na daň, a o který se srážky ze mzdy ponížily, a v důsledku toho byla zkrácena majetková podstata. Přeplatek na dani z příjmu se tedy rovněž považuje za mimořádný příjem a je zahrnutelný do majetkové podstaty dlužníka.

K názoru, že daňový bonus je součástí majetkové podstaty dlužníka, se mimo jiné příklání i Ministerstvo spravedlnosti.

2.4.2 Daňový bonus z pohledu exekuce

Co se týče daňového bonusu z pohledu exekuce, jeho pojetí úzce souvisí s pohledem insolvenčního práva, a vychází z obdobných soudních rozhodnutí,

¹²Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, č.j. 1 VSPH 241/2013-B-50, ze dne 18.3.2013

jako jsem uvedla výše.

Stěžejním faktem je, že se daňový bonus nezapočítává do čisté mzdy pro účely exekucí srážek, což vyplynulo ze zmíněného rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, č.j. 3 VSOL 852/2011-A-10, ze dne 11.5.2012. I v oblasti exekuce toto rozhodnutí potvrdil a navázal na něj Vrchní soud v Praze, když ve svém rozhodnutí č.j. 1 VSPH 241/2013-B-50, ze dne 18.3.2013 uvedl, že daňový bonus je pouze nástrojem daňové optimalizace a nikoliv dávkou určenou k výživě dítěte. K tomu, že se v případě daňového bonusu nejedná o součást odvedené zálohy na daň z příjmů fyzických osob se přiklání i Exekutorská komora.

Při exekuci se srážky ze mzdy provádějí v souladu s ustanovením § 277 zákona č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“), kde je popsán výpočet čisté mzdy. Daňový bonus a přeplatky na dani z ročního zúčtování však představují výjimečný čistý příjem, který není součástí čisté mzdy. Pokud je však na příjem zaměstnance nařízena exekuce, lze srážky ze mzdy provádět na základě nařízení exekuce ze mzdy nebo z jiných příjmů zaměstnance, které jsou taxativně uvedeny v ustanovení § 299 odst. 1 OSŘ. *„Ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy se použijí i na výkon rozhodnutí srážkami z platu, z odměny z dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce, z odměny za pracovní nebo služební pohotovost, z odměny členů zastupitelstva územních samosprávných celků a z dávek státní sociální podpory a pěstounské péče, které nejsou vyplaceny jednorázově. Srážky se dále provádějí z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní, jimiž jsou náhrada mzdy nebo platu, nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství, důchody, stipendia, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci, odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá v souvislosti se skončením zaměstnání, peněžitá plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá v souvislosti se zaměstnáním, náhrada za ztrátu na výdělku po dobu dočasné pracovní neschopnosti a náhrada za ztrátu na výdělku po skončení dočasné pracovní neschopnosti, dávky vyplývající ze smlouvy o výměnku podle občanského zákoníku, výsluhový příspěvek vojáků z povolání nebo příslušníků bezpečnostních sborů, příspěvek k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální a příspěvek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona upravujícího ocenění účastníků*

národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich."¹³ Jelikož daňový bonus není v uvedeném ustanovení žádným způsobem zmíněn, není tak možné jej podřadit pod příjmy ani jiné příjmy, které mohou být postihnuty exekucí. Existuje však možnost exekučního příkazu ve formě příkázání jiné peněžité pohledávky, která je zakotvena v ustanovení § 312 OSŘ. Jinou peněžitou pohledávkou je další finanční nárok zaměstnance, který však nepodléhá exekuci srážkami ze mzdy. Musí jít o existentní pohledávku, „*tj. takovou, která na základě smlouvy nebo jiné právní skutečnosti (např. z důvodu odpovědnosti za škodu nebo z bezdůvodného obohacení) již vznikla, popřípadě vznikla jako právní vztah alespoň co do svého základu (tzv. právního důvodu), jestliže v rámci téhož základu budou dílčí nároky (pohledávky) v budoucnu teprve vznikat. Postižená pohledávka nemusí být v době nařízení výkonu rozhodnutí ještě splatnou; postačí, jestliže se stane splatnou v budoucnu.*"¹⁴

V případě příkázání jiné peněžité pohledávky musí exekutor v exekučním příkazu vždy určitě a konkrétně označit druh příkázané pohledávky. Daňový bonus se následně ve své plné výši zasílá exekutorovi, který daňový bonus příkázáním postihl.

Dále je možné daňový bonus postihnout v případě ročního zúčtování daně. Pokud o to zaměstnanec požádá, je zaměstnavatel povinen provést roční zúčtování daně, v důsledku čehož může být zjištěn přeplatek na daňových zálohách či doplatek na daňovém bonusu, popř. obojí. Pokud tedy byl doručen zaměstnavateli příkaz exekutora na jinou peněžitou pohledávku, konkrétně na daňový bonus, může z toho vyplynout otázka, zda se toto příkázání vztahuje i na doplatek daňového bonusu, který vzejde z ročního zúčtování. Exekutorská komora se k této problematice vyjádřila následovně: „*Rozhodující je „popis” pohledávky ve výroku exekučního příkazu. Je-li zde vymezen daňový bonus (s přihlédnutím k tomu, že jde o legislativní zkratku formy daňového zvýhodnění podle § 35c odst. 3 zákona o daních z příjmů), týká se příkaz daňového bonusu ve všech jeho formách. Tedy i doplatku na daňovém bonusu, protože stále se jedná o da-*

¹³§ 299 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴KRBEK, Pavel. § 312 [Předmět výkonu]. In: DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav, DLOUHÁ, Eva, DOLEŽÍLEK, Jiří, FIALA, Roman, HORÁČEK, Roman, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, KRBEK, Pavel, KRČMÁŘ, Zdeněk, MAZANEC, Michal, NOVOTNÝ, Zdeněk, POLEDNE, Petr, PUTNA, Mojmír, SIMON, Pavel, ŠEBEK, Roman, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Občanský soudní řád I, II*. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009, s. 2393.

ňový bonus – prostředky, kde faktickým plátcem je stát. Ale důležitý je skutečně popis v exekčním příkazu, který by měl pohledávku jasně individualizovat.”¹⁵

Co se týče postihnutí přeplatku na daňových zálohách, vyjádřila se Exekutorská komora tak, že *„je nutno vycházet z toho, že vratný přeplatek na dani z příjmu fyzických osob tvoří část záloh na daň z příjmu, které byly ze mzdy povinného zaměstnance odvedeny, a netvořily tak základ pro výpočet srážky. Jestliže by tyto zálohy ze mzdy zaměstnance odvedeny nebyly (popř. v menším rozsahu), byly by takové částky součástí čisté mzdy, a tedy i základem pro výpočet srážek, které by za takových podmínek byly vyšší...pokud by přeplatek na dani z příjmů fyzických osob nebyl do čisté mzdy zaměstnance zahrnut, jednalo by se o obcházení zákona. Tímto způsobem by mohlo potenciálně dojít k poškození oprávněného (resp. zmaření uspokojení jeho pohledávky) tak, že by ze mzdy povinného byly účelově odváděny vysoké zálohy na daň, které by mu následně „oklíkou“ vracel správce daně a nebylo by možno je exekučně postihnout.”¹⁶*

¹⁵ Podnikatel.cz: *Přeplatek z ročního zúčtování a daňový bonus v exekucích* [online]. 2018 [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/preplatek-z-rocniho-zuctovani-a-danovy-bonus-v-exekucich/>

¹⁶ Exekutorská komora České republiky: *Podnikatel.cz – Daňový bonus a srážky ze mzdy. Další oříšek pro mzdové účetní (24.05.2012)* [online]. 2012 [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/monitoring-medii/700-podnikatel-cz-danovy-bonus-a-srazky-ze-mzdy-dalsi-orisek-pro-mzdove-ucetni-24-05-2012?w=>

3. Srovnání s vybranými státy Evropské unie

V následující kapitole bych ráda popsala daňové zvýhodnění na děti ve vybraných státech Evropské unie, konkrétně Maďarska, Francie a Itálie.

Podle dostupných informací v Evropské unii každoročně klesá míra porodnosti a ani jeden z členských států nedrží svou míru porodnosti na úrovni 2,1 dítěte na jednu ženu, což je dle odborníků nejnižší možná hranice pro udržení reprodukce společnosti. Aby se sociální a důchodové systémy EU nezhroutily, spoléhají státy na přistěhovalce.¹

To, že se míra porodnosti snižuje, souvisí se současnými trendy společnosti, jako je stavění kariéry na první místo a odsouvání rodinných záležitostí na vedlejší kolej. Tento stav nepochybně souvisí s finanční situací mladých lidí, a proto se některé státy snaží právě mladým párům finančně pomoci a to zejména snižováním daní. Nejdiskutovanějším státem spojeným s tímto tématem je za poslední rok samozřejmě Maďarsko, jehož premiér Viktor Orbán přichází s velmi progresivními změnami.

Rodinná politika obecně ve státech Evropské unie prochází postupnými změnami, které se snaží sladit pracovní a rodičovské role. Evropská společnost totiž výrazně stárne, prodlužuje se délka života, což je příčinou nárůstu počtu závislých osob vyššího věku a odsouvá se věk prvního mateřství. Rodinná politika však nespadá do sféry působnosti Evropské unie a je ponechána v kompetenci národních vlád. Evropská unie se ale snaží být jednotlivým státům v této oblasti nápomocná nejrůznějšími aktivitami, jako je finanční podpora konkrétních projektů, impulzy pro harmonizaci, shromažďování informací či

¹*Evropa vymírá: Kde se rodí nejméně dětí? Euro: EURO: POLITIKA* [online]. 15.3.2019 [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/politika/evropa-vymira-kde-se-v-euro-rodí-nejmene-deti-1443397>

vypracování závazných norem.

Výrazný pokles míry porodnosti je patrný z níže uvedené tabulky 3.1, ve které jsou znázorněny všechny členské státy Evropské unie a jejich míra porodnosti od roku 1960.²

V následujících podkapitolách mé diplomové práce bych tedy ráda popsala uplatňování a formy daňového zvýhodnění ve vybraných státech.

²*Eurostat Statistics Explained: Total fertility rate, 1960 - 2017 (live births per woman)* [online]. [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu>

Tabulka 3.1: Míra porodnosti ve státech EU od roku 1960

	1960	1970	1980	1990	2000	2001	2010	2015	2016	2017
Belgie	2,54	2,25	1,68	1,62	1,67	1,67	1,86	1,70	1,68	1,65
Bulharsko	2,31	2,17	2,05	1,82	1,26	1,21	1,57	1,53	1,54	1,56
Česká republika	2,09	1,92	2,08	1,90	1,15	1,15	1,51	1,57	1,63	1,69
Dánsko	2,57	1,95	1,55	1,67	1,77	1,74	1,87	1,71	1,79	1,75
Německo	/	/	/	/	1,38	1,35	1,39	1,50	1,60	1,57
Estonsko	1,98	2,17	2,02	2,05	1,36	1,32	1,72	1,58	1,60	1,59
Irsko	3,78	3,85	3,21	2,11	1,89	1,94	2,05	1,85	1,81	1,77
Řecko	2,23	2,40	2,23	1,39	1,25	1,25	1,48	1,33	1,38	1,35
Španělsko	/	/	2,22	1,36	1,22	1,23	1,37	1,33	1,34	1,31
Francie	/	/	/	/	1,89	1,90	2,03	1,96	1,93	1,90
Chorvatsko	/	/	/	/	/	1,46	1,55	1,40	1,42	1,42
Itálie	2,37	2,38	1,64	1,33	1,26	1,25	1,46	1,35	1,34	1,32
Kypr	/	/	/	2,41	1,64	1,57	1,44	1,32	1,37	1,32
Lotyšsko	/	/	/	/	1,25	1,22	1,36	1,70	1,74	1,69
Litva	/	2,40	1,99	2,03	1,39	1,29	1,50	1,70	1,69	1,63
Lucembursko	2,29	1,97	1,50	1,60	1,76	1,66	1,63	1,47	1,41	1,39
Maďarsko	2,02	1,98	1,91	1,87	1,32	1,31	1,25	1,45	1,53	1,54
Malta	/	/	1,99	2,04	1,68	1,48	1,36	1,37	1,37	1,26
Nizozemí	3,12	2,57	1,60	1,62	1,72	1,71	1,79	1,66	1,66	1,62
Rakousko	2,69	2,29	1,65	1,46	1,36	1,33	1,44	1,49	1,53	1,52
Polsko	/	/	/	2,06	1,37	1,31	1,41	1,32	1,39	1,48
Portugalsko	3,16	3,01	2,25	1,56	1,55	1,45	1,39	1,31	1,36	1,38
Rumunsko	/	/	2,43	1,83	1,31	1,27	1,59	1,62	1,64	1,71
Slovinsko	/	/	/	1,46	1,26	1,21	1,57	1,57	1,58	1,62
Slovinsko	3,04	2,41	2,32	2,09	1,30	1,20	1,43	1,40	1,48	1,52
Finsko	2,72	1,83	1,63	1,78	1,73	1,73	1,87	1,65	1,57	1,49
Švédsko	/	1,92	1,68	2,13	1,54	1,57	1,98	1,85	1,85	1,78
Velká Británie	/	/	1,90	1,83	1,64	1,63	1,92	1,80	1,79	1,74

3.1 Mad'arsko

Prvním státem Evropské unie, který jsem se rozhodla popsat a srovnat jejich daňový systém s Českou republikou, je Mad'arsko. Na počátku roku 2019 vystoupil mad'arský premiér Viktor Orbán se svým plánem, jak zvrátit demografický vývoj Mad'arska k lepšímu, a to zejména z důvodu podprůměrných hodnot porodnosti ve srovnání s Evropskou unií a jeho postoji vůči migrantům.

Mad'arský daňový systém je založen na přímých důchodových daních doplněných oboustranně placenými příspěvky na sociální pojištění, majetkových daních a nepřímých daních. Mad'arsko řadí mezi přímé daně důchodové daň ze zisků korporací, osobní důchodovou daň a sociální pojištění, mezi přímé daně majetkové daň z nemovitostí, dědickou a darovací daň, a mezi nepřímé daně daň z přidané hodnoty a akcízy³.

Co se týče daně z příjmu fyzických osob a její mad'arské úpravy, jedná se o lineární sazbu daně, stejně jako u nás. Dani podléhají veškeré příjmy daňových rezidentů, ať už byly získány na území Mad'arska či nikoli. U daňových nerezidentů podléhají dani pouze příjmy vzešlé ze zdrojů na území Mad'arska. Obdobně jako u nás se příjmy řadí do několika kategorií, mezi které patří příjmy ze závislé činnosti, z podnikání, kapitálový příjem movitého a nemovitého majetku, příjem z kapitálu včetně dividend, úroků a kapitálových zisků z cenných papírů, naturální příjem, příjem z držby cenných papírů, předkupních práv a ostatní příjem. Součet těchto příjmů tvoří základ daně, kromě některých výjimek, které jsou daněny samostatně. Těmito výjimkami jsou příjmy z dividend a kapitálových zisků. Naopak některé příjmy jsou od daně osvobozeny, jako například dávky ze sociálního zabezpečení státu, příspěvky na péči o dítě či důchody. Kromě daňového zvýhodnění na dítě je daň taktéž možné snížit díky odčitatelným položkám.

Pro doplnění základních informací týkajících se daně z příjmu fyzických osob v Mad'arsku uvádím, že zdaňovacím obdobím je kalendářní rok a lhůta pro podání daňového přiznání končí 20. května roku, který následuje po kalendářním roce, za který je daň vypočítávána. Výše sazby daně je 15 %.

Jak už jsem zmínila v úvodu mé diplomové práce, premiér Orbán je v

³Spotřební daň

tomto směru velmi progresivní a od roku 2019 se mu podařilo zavést několik změn, které by měly porodnost v Maďarsku zvýšit. Díky němu ženy mající čtyři a více dětí jsou naprosto osvobozeny od placení daně z příjmů a snadněji dosahují na poskytnutí půjček a to i bezúročných, v maximální výši 10 000 000,- Forintů, což je necelých 800 000,- Kč. Podmínkou pro získání půjčky je pouze věk nižší 40-ti let a první manželství. Povinnost splácet půjčku ženě vzniká až po třech letech od narození prvního dítěte, po narození dítěte druhého se jí odpouští jedna třetina a po narození třetího dítěte se ženě odpustí půjčka v plné výši. Další motivací pro mladé rodiny je poskytnutí záruk na úvěry na bydlení. Samozřejmě i v tomto případě výše státní podpory odvíjí od počtu dětí.⁴

Posledním premiérovým lákadlem je poskytnutí dotace na koupi minimálně sedmimístného automobilu, a to ve výši až 2 500 000,- Forintů, což je přibližně 200 000,- Kč.⁵

Kromě výše uvedeného se v Maďarsku uplatňuje zvýhodnění stejnou formou jako je tomu u nás a to stanovením částky, jakožto slev na dani. V roce 2018 se příspěvky na děti zvýšily, a to na 66 670,- Forintů tedy 5 156,- Kč, měsíčně na první dítě, 133 330,- Forintů, tedy 10 312,- Kč, měsíčně na druhé dítě, a 220 000,- Forintů, tedy 17 014,- Kč, měsíčně na třetí. Tyto příspěvky se odpočítávají přímo od daňového základu poplatníka.⁶

Dalším způsobem jak mohou rodiče v Maďarsku snížit svou daňovou povinnost, pokud své manželství uzavřeli po roce 2014, je, že za jistých okolností mohou snížit svůj základ daně o částku 33 335,- Forintů, tedy 2 578,- Kč. Jednou z podmínek je, že pro jednoho z manželů se musí jednat o první manželství. Toto zvýhodnění není podmíněno žádnou věkovou hranicí, avšak lze

⁴*IDNES: Proti migraci vyšší porodností. Orbán odpustí daň matkám čtyř a více dětí* [online]. 2019 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/madarsko-porodnost-rodicovska-politika-orban>

⁵*IDNES: Proti migraci vyšší porodností. Orbán odpustí daň matkám čtyř a více dětí* [online]. 2019 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/madarsko-porodnost-rodicovska-politika-orban>

⁶*PwC: Hungary - Individual deductions* [online]. 2020 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Hungary-Individual-Deductions>

ho využívat pouze 24 měsíců.⁷

V Maďarsku je tedy výše příspěvku na dítě výrazně vyšší než v České republice, a to i přesto, že průměrná měsíční mzda je v Maďarsku 24 142,- Kč podle údajů z roku 2018, tedy naopak nižší než v České republice.

Podle dosavadních informací se zatím počet narozených dětí v Maďarsku výrazně nezvýšil, rapidně však stoupl počet sňatků. V roce 2019 uzavřelo manželství o 20 % více párů než v roce 2018.⁸ Je tedy možné předpokládat, že výše zmíněná zvýhodnění vedla páry k uzavření manželství a následně k možnému založení rodiny s dětmi. To však ukáže až budoucnost.

3.2 Francie

Druhým státem Evropské unie, který jsem se rozhodla v mé diplomové práci popsat je Francie, a to zejména z důvodu, že si dlouhodobě drží první místa v žebříčku porodnosti mezi členskými státy. Francouzi jsou velmi vstřícní a nápomocní ve snaze zjednodušit matkám spojení kariéry a mateřství, a možná i díky tomu se Francouzi drží dlouhodobě na špičce grafu porodnosti v Evropské unie.

Nejdříve opět krátce popíši daňový systém Francie, který se v některých ohledech výrazně liší od českého. Stežejní rozdíl je v tom, že daňová povinnost k dani z příjmů se obrací spíše na domácnost jako na celek, než na jednotlivce. Výjimkou z tohoto pravidla jsou samozřejmě nesezdané páry.

Francie stejně jako Česká republika rozlišuje daně přímé a nepřímé, kdy mezi přímé daně důchodové řadí daň ze zisků korporací, osobní důchodovou daň, sociální pojištění a mezi přímé daně majetkové řadí daň majetkovou a daň z obydlí, daň dědickou a daň darovací a daň z čistého bohatství. Do nepřímých daní se řadí daň z přidané hodnoty a akcízy.⁹

⁷*Santander: Hungary: Tax system* [online]. 2020 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://en.portal.santandertrade.com/establish-overseas/hungary/tax-system#individual>

⁸*IDNES: V Maďarsku prudce vzrostl počet sňatků, cíl vlády však zůstává nesplněn* [online]. 2019 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz>

⁹ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-274-5, str.239 a násl.

Podle nejrůznějších srovnání států Evropské unie je daňové zatížení ve Francii jedno z nejvyšších. Stejně jako je tomu u nás nebo v Maďarsku, i zde podléhají dani daňovému rezidentovi veškeré příjmy nezávisle na tom, zda je získal na území Francie, či nikoli. Daňový nerezident jako obvykle daní pouze ty příjmy, které vznikly na území Francie, a nebo příjmy z kapitálových zisků odvozených z dispozic některými francouzskými aktivy.

Opět také dochází k rozdělení příjmů do několika kategorií, a to na obchodní zisky, nekomerční zisky, zemědělské zisky, příjem z majetku, mzdy, platy, důchody a renty, příjmy z kapitálového majetku a kapitálové zisky. I zde jsou však některé příjmy od daně osvobozené. Mezi takové příjmy Francie řadí například dary poskytnuté neziskovým organizacím až do výše 66 % hodnoty daru, který nesmí přesáhnout 20 % zdanitelného příjmu.¹⁰

Co se týče výše sazby daně z příjmu fyzických osob, ta je na rozdíl od české sazbou progresivní v rozmezí od 0 % do 45 %, ke které se navíc připočítává zvláštní příspěvek sociálního zabezpečení pro francouzské daňové rezidenty ve výši do 17,2 %.¹¹ Výše sazby daně se určuje podle výše příjmů, případně určení výše dílu, jakožto základu daně.

Progresivní sazba daně z příjmu je patrná z tabulky 3.2, ve které je přehledně znázorněna výše příjmů a tomu odpovídající výše sazby daně.

Tabulka 3.2: Výše progresivní sazby daně z příjmů ve Francii¹².

Roční příjem	
do 10 064 EUR	0 %
od 10 065 EUR do 27 794 EUR	14 %
od 27 795 EUR do 74 517 EUR	30 %
od 74 518 EUR do 157 806 EUR	41 %
vyšší než 157 807 EUR	45 %

¹⁰ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-274-5, str.242

¹¹*Deloitte: International Tax - France Highlights 2019* [online]. 08/2019 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-francehighlights-2019.pdf>

¹²*French Property: Guide to French Income Tax* [online]. [cit. 2020-03-04]. Dostupné

Daň z příjmu se ve Francii vypočítává na první pohled poněkud komplikovaným způsobem. Součet všech příjmů jedné domácnosti se rozdělí na díly, podle počtu členů domácnosti. Každý z manželů má hodnotu 1, tedy jeden díl, a každé dítě potom 0,5 dílu. To tedy znamená, že pokud máme rodinu se třemi dětmi, částka shrnující veškeré příjmy domácnosti se vydělí číslem 3,5, jelikož jeden díl je za každého z manželů, a 0,5 za každé dítě. Díky tomuto postupu dochází výrazně ke snížení progresivity sazby. Tento způsob vypočtení daně je tedy francouzským typem zvýhodnění daňové povinnosti v souvislosti s počtem dětí. Čím více dětí rodiče mají, na tím více dílů se součet příjmů rozdělí a základ daně pro každého člena domácnosti bude o to nižší. Výše počtu dílů se dále liší pokud se jedná například o vdovu či vdovce nebo matky samoživitelky.

Pro názorný výpočet využijí příklad výše zmíněné fiktivní rodiny. Otcova mzda činí 2 250 EUR měsíčně a matčina mzda činí 2 900 EUR měsíčně, což po vynásobení dvanácti za každý měsíc v kalendářním roce a součtu obou mezd činí 61 800 EUR za rok. Nyní musíme sečíst všechny díly rovnající se členům domácnosti. Za rodiče mající po jednom dílu, získáváme tedy číslo 2. V našem příkladě se jedná o pětičlennou rodinu, tedy rodiče se třemi dětmi, kdy každé dítě má hodnotu 0,5 dílu. Za všechny tři děti tedy získáme dohromady číslo 1,5. V součtu všech členů domácnosti jsme získali číslo 3,5, kterým následně vydělíme částku 61 800, odpovídající součtu ročních příjmů rodičů. Po vydělení získáváme číslo 17 657, které určí výši sazby daně. Jak vyplývá z výše uvedené tabulky, oba rodiče se zařadí do druhé třídy sazby daně, a jejich příjem bude zdaněn sazbou ve výši 14 %.

Kromě výše uvedeného snížení daně je možné ve Francii uplatnit ještě další výhody související s dětmi. Tou je tzv. daňový kredit, který se dá využít, pokud rodiče své dítě dají do školky nebo jiného předškolního zařízení mimo domov. V takovém případě mají rodiče nárok na daňový kredit ve výši 50 % skutečně vynaložených nákladů na tuto péči. Vynaložené náklady na jeden rok mohou být v maximální výši 2 300 EUR. Maximální výše samotného daňového kreditu je tedy 1 150 EUR ročně.¹³

z:<https://www.french-property.com/guides/france/finance-taxation/taxation/calculations-tax-liability/rates>

¹³*La finance pour tout: Arrivée d'un enfant: Les aides financières* [online]. 2019 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: [29](https://www.lafinancepourtous.com/pratique/vie-perso/enfants-</p></div><div data-bbox=)

Pokud však rodiče nechtějí dát své dítě do školky nebo jiného předškolního zařízení a rozhodnou se o své dítě starat sami doma, mají i tak nárok na daňový kredit ve výši 50 % vynaložených nákladů, liší se však jeho maximální výše.¹⁴

Výše uvedené zvýhodnění můžeme přirovnat ke slevě na umístění dítěte podle české právní úpravy.

Zdaňovacím obdobím je ve Francii kalendářní rok. Uhradit vypočtenou daň jsou poplatníci povinni uhradit do 31. května roku následujícím po zdaňovacím období.¹⁵

Co se týče výpočtu daně a slev, které je možné v souvislosti s daní a dětmi uplatnit, jsou výrazně odlišné od našich. Neuplatňují se zde slevy na dítě pevně stanovenými částkami jako je tomu u nás či ve výše zmíněném Maďarsku. Dle mého názoru je tento způsob zvýhodnění pro rodiny s dětmi efektivnější. Díky progresivní sazbě daně z příjmu a následnému dělení základu daně na díly podle počtu členů domácnosti je uplatnění zvýhodnění mnohem pružnější a výše daně mnohem pohyblivější. Zároveň je tento způsob výpočtu výhodnější pro rodiče s vyššími příjmy, kteří by kvůli dani z příjmů přišli o více peněz a u kterých je větší šance na lepší vzdělání jejich dětí, tím pádem větší šance na profesi s vyšší přidanou hodnotou a tím pádem i větší šance na to, že se stát s profesně zdatnějšími lidmi stane konkurenceschopnějším vůči ostatním státům a v budoucnu si tak může zajistit i vyšší zisky. S vyššími zisky bude jednodušší udržitelně hospodařit s financemi a nedělat razantní změny důchodové politiky.

3.3 Itálie

Posledním státem, který jsem se rozhodla ve své diplomové práci popsat, je Itálie. Itálie je na rozdíl od výše popsané Francie na druhém konci žebříčku porodnosti států Evropské unie, a to je právě důvod, proč jsem se rozhodla se na tento stát podrobněji zaměřit. Nízkou míru porodnosti můžeme vidět i ve zmíněné tabulce 3.1.

Stejně jako u předešlých států, i zde bych ráda nejprve krátce osvětlila

2/larrivee-dun-enfant/enfant-aides-financieres/

¹⁴*La finance pour tout: Arivée d'un enfant: Les aides financières* [online]. 2019 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.lafinancepourtous.com/pratique/vie-perso/enfants-2/larrivee-dun-enfant/enfant-aides-financieres/>

¹⁵*Deloitte: International Tax - France Highlights 2019* [online]. 08/2019 [cit. 2020-02-25].

daňový systém Itálie.

Itálie jako obvykle dělí daně na přímé a nepřímé. Mezi daně přímé se řadí přímé daně důchodové, tedy daň ze zisků korporací, osobní důchodová daň a sociální pojištění, a přímé daně majetkové, kam patří daň dědická a daň darovací. Nepřímými daněmi jsou daň z přidané hodnoty a akcízy.¹⁶

Osobní důchodové dani podléhají opět daňoví rezidenti a daňoví nerezidenti. Daňovému rezidentovi podléhají dani veškeré příjmy bez ohledu na to, zda vznikly v Itálii či nikoli. Daňovému nerezidentovi pouze příjmy vzniklé na území Itálie. Zdanitelným příjmem je příjem z nemovitého majetku, investiční příjem, příjem ze zaměstnání, příjem z výkonu profese, příjem z podnikání a ostatní příjem. Mezi příjmy osvobozené od daně se v Itálii řadí příspěvky nebo pojistné související se zaměstnáním, některé naturální příjmy související se zaměstnáním a některé kapitálové zisky z nemovitých věcí.¹⁷

Stejně jako ve Francii, tak i v Itálii je sazba daně progresivní. Progresivní sazba daně je znázorněná v tabulce 3.3, opět srovnávající příjmy a těm odpovídající výše sazby daně.

Tabulka 3.3: Výše progresivní sazby daně z příjmů ve Itálii¹⁸.

Roční příjem	
do 15.000 EUR	23 %
od 15.001 EUR do 28.000 EUR	27 %
od 28.001 EUR do 55.000 EUR	38 %
od 55.001 EUR do 75.000 EUR	41 %
vyšší než 75.001 EUR	43 %

¹⁶ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-274-5, str. 254 a násl.

¹⁷Tamtéž, str. 255

¹⁸KPMG: *Italy Income Tax* [online]. 2019 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2011/12/italy-income-tax.html>

Sazby daně uvedené výše se dále zvyšují podle regionu, a to na základě regionální přírážky, která se pohybuje mezi 1,23 % až 3,33 %. Podle města může docházet ještě k dalšímu navýšení, a to v rozmezí 0 % až 0,8 %. ¹⁹ Zvyšování sazby daně podle regionu nebo města je dle mého názoru vhodným způsobem, jak nalákat obyvatele k přestěhování se do regionu, který bude pravděpodobně ve srovnání s ostatními regiony chudší a s nižší hustotou obyvatel. Sazba daně by v takovém regionu byla pravděpodobně zvýšena pouze minimálně.

Daňové zvýhodnění na dítě se v Itálii, stejně jako u nás, uplatňuje formou pevně stanovených částek. Základním ročním odpočtem, který se může postupně zvyšovat, je částka ve výši 950 EUR za každé vyživované dítě. Za každé další dítě, pokud jsou v rodině tři nebo více dětí, je přičteno 200 EUR, případně 400 EUR za každé dítě se zdravotním postižením. Uvedené odpočty na děti je možné využít v případě, že dítě během daňového roku vydělává méně než 4 000 EUR a je mladší 24 let, případně vydělává méně než 2 840,51 EUR pokud je starší 24 let. Tyto částky však poplatníci s vyšším příjmy už využívat nemohou. Pokud činí roční příjem poplatníka s jedním dítětem více než 95 000 EUR nebo v případě dvou dětí u poplatníka s ročními příjmy vyššími než 110 000 EUR. Pro tři děti není odpočet možný pokud je roční příjem vyšší 125 000 EUR, pro čtyři děti u ročního příjmu vyššího 140 000 EUR a u pěti dětí u ročního příjmu vyššího než 155 000 EUR.²⁰

Co se týče zdaňovacího období, není Itálie výjimkou, a je jím také kalendářní rok. Poplatníci mají povinnost podat daňové přiznání nejpozději do 30. září. V průběhu zdaňovacího období odvádí poplatníci dvě zálohy na daň. ²¹

Pro srovnání s Českou republikou, by bylo vhodné znát alespoň přibližně minimální mzdu. Tu však Itálie, společně s dalšími pěti členskými státy Evropské unie nemá. Pro představu můžeme však použít minimální mzdy, které si mohou stanovit jednotlivé sektory. Například v oblasti zemědělství je měsíční

¹⁹ PwC: *Italy - Taxes on personal income* [online]. 2020 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Italy-Individual-Taxes-on-personal-income>

²⁰ KPMG: *Italy Income Tax* [online]. 2019 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2011/12/italy-income-tax.html>

²¹ ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-274-5, str. 255

minimální mzda stanovena na 847,65 EUR, v přepočtu tedy přibližně 22 038,- Kč, minimální mzda řidiče autobusu na krátké vzdálenosti je přibližně ve výši 1 500 EUR, v přepočtu asi 39 000,- Kč a minimální mzda účetní je ve výši 1 770 EUR, přibližně 46 000,- Kč.²² Mzdy jsou tedy podle dostupných informací vyšší než v České republice a výše odpočtů na dítě taktéž. Stejně jako v České republice či Maďarsku jsou zde při zvýhodnění na dítě stanoveny konkrétní částky, a ve srovnání s Francií mi stále francouzský systém přijde nejvhodnější. Kromě progresivní sazby daně z příjmu se tedy úprava od české výrazně neliší.

²² *Fondik: Srovnání platů ČR vs. Itálie (2020)* [online]. 2020 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.fondik.cz/zajimavosti-ze-sveta-financi/srovnani-platu-cr-vs-italie-platy-na-jihu-evropy-se-vyrazne-lisi>

4. Návrh nové právní úpravy

V následující kapitole bych ráda uvedla, proč si myslím že by se úprava daňového zvýhodnění na dítě v České republice měla upravit a jak.

Podle mého názoru by se právní úprava ohledně daňového zvýhodnění měla změnit zejména ve třech bodech. Za prvé, jak jsem již ve své diplomové práci zmínila, domnívám se, že výše daňového zvýhodnění na dítě by neměla být stanovena na základě pevně stanovených částek, ale procentuálně nebo jiným způsobem zohledňující poměr příjmů a výše slevy. Druhým stěžejním bodem by v mé navrhované právní úpravě byl motivační prvek pro rodiny k pořízení si třetího a dalšího dítěte. A posledním bodem je zrušení daňového bonusu. Stávající podoba dává podle mého názoru lidem bez příjmů nebo s minimálními příjmy velkou možnost vylepšit svou finanční situaci právě zvyšováním počtu dětí, a to díky daňovému bonusu, bohužel ne vždy je to s dobrými úmysly. Takto postavený zákon tedy zvýhodňuje především "rodiče z povolání". Naopak pro pracující páry až tak výhodným není.

Vzhledem k tomu, že naše populace stárne a rodí se málo budoucích daňových poplatníků, "živitelů" státu, je třeba s tímto faktem určitým způsobem pracovat a jednou z možností by mohla být právě nová forma daňové úlevy. Jak jsem již uvedla v úvodu mé diplomové práce v ideálním případě by rodiče měli mít dvě děti k nahrazení sebe samotných a třetí dítě pro stát. V posledních letech si však ženy nejdříve budují kariéru a až poté přichází na řadu mateřství. Kromě toho, že ženy chtějí dosáhnout uznání na profesní úrovni, odkládají založení rodiny i kvůli dosažení finančního zajištění, které jim umožní na několik let přerušit svou profesní kariéru a být odkázané na rodičovský příspěvek, úspory, partnera nebo mohou svůj vlastní příjem zvyšovat díky zkráceným úvazkům, pokud jim to však je zaměstnavatelem umožněno.

Nejprve bych se tedy důkladněji věnovala prvnímu bodu a to formě daňového zvýhodnění. Myslím si, že daňové zvýhodnění by mělo být určeno

poměrně k průměrné mzdě, tak aby bylo flexibilní a spravedlivější. Mělo by se poměrně zvyšovat nebo snižovat s rostoucími nebo klesajícími příjmy. Ať už v závislosti na mzdě jednotlivce, tak v závislosti na ekonomické situaci v zemi. V současnosti je výše zvýhodnění stále stejná, ať už se příjmy pohybují kterýmkoliv směrem. Zvýhodnění je tedy výhodnější pro osoby s nižšími příjmy a naopak pro osoby, jejichž příjmy jsou vyšší, nejsou částky zvýhodnění atraktivní.

Výše částek daňového zvýhodnění se s postupem času zvyšuje, jak je patrné z tabulky 4.1 zobrazující částky daňového zvýhodnění od roku 2014.

Tabulka 4.1: Výše ročního daňového zvýhodnění na dítě¹.

Rok	1. dítě	2. dítě	3. a každé další dítě
2014	13 404 Kč	13 404 Kč	13 404 Kč
2015	13 404 Kč	15 804 Kč	17 004 Kč
2016	13 404 Kč	17 004 Kč	20 604 Kč
2017	13 404 Kč	19 404 Kč	24 204 Kč
2018	15 204 Kč	19 404 Kč	24 204 Kč
2019	15 204 Kč	19 404 Kč	24 204 Kč

Tím se dostáváme k mému návrhu daňového zvýhodnění, kterým je s přibývajícím dětmi postupné odbourávání povinnosti platit daň z příjmů fyzických osob v plné výši. Jak už jsem zmínila výše, pro společnost je ideálním počtem dětí v rodině - tři, a tak by právě daňové zvýhodnění mělo být nejvyšší od třetího dítěte a mohla by jím být například absolutní ztráta daňové povinnosti. Jednou z možností, jak by se daňové zvýhodnění mohlo upravit, je odečítání procentních bodů z patnácti procentní sazby daně z příjmů fyzických osob. Jak uvádím v následující kapitole, kde znázorňuji konkrétní příklady, sazba by se mohla snížit s prvním dítětem o 2,5 procentních bodů, za druhé dítě by se odečetlo dalších 2,5 procentního bodu a se třetím dítětem by se povinnost platit daň z příjmů fyzických osob odbourala úplně. Pokud by tedy poplatník měl jedno dítě, jeho příjem by byl zdaněn pouze 12,5 %. Pokud by měl děti dvě, odečetlo by se celkem 5 % a jeho sazba daně by tak byla ve výši 10 %.

¹*Aktuálně.cz: Daňová sleva na dítě a daňový bonus* [online]. 2020, 1.2.2020 [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/finance/danova-sleva-na-dite-bonus-zvyhodneni/r i:wiki:1170/>

V případě tří dětí by dosáhl úplného osvobození od daně z příjmů, čímž jsme se dostali ke druhému bodu mého návrhu.

Posledním bodem mého návrhu je zrušení daňového bonusu. Ani daňový bonus dle mého názoru není příliš vhodným řešením, jak rodinám pomoci. Tato úprava mi přijde nespravedlivá z pohledu osob s vyššími příjmy a je velmi často využívána se špatnými úmysly. Je pochopitelné, že osoby s nižšími příjmy potřebují jistou finanční pomoc, ta by však v mém návrhu byla taktéž zajištěna.

Důležitou částí mého návrhu by rovněž bylo určení, zda na daňové zvýhodnění bude mít nárok pouze jeden z rodičů jako je tomu dnes nebo oba rodiče. V tomto ohledu bych ráda odkázala na formu daňového zvýhodnění na dítě ve Francii, kde mohou zvýhodnění v jisté míře uplatit oba z rodičů. Takový způsob mi přijde logický, pokud dítě vyrůstá s oběma rodiči a oba rodiče se podílí na jeho zaopatření a žijí s ním ve společné domácnosti. Otázkou však je, jak by se toto zvýhodnění mělo uplatnit v případě rodičů, kteří jsou rozvedeni nebo spolu nežijí. Je nezbytné vzít v úvahu, že pokud jsou rodiče rozvedeni, ten z rodičů, kterému nebylo dítě svěřeno do péče a platí výživné, se tímto způsobem na zaopatření dítěte rovněž finančně i jinak podílí a mohl by být taktéž zvýhodněn, a to i přesto, že nesdílí s dítětem společnou domácnost. I přes všechny výhody i nevýhody bych tuto úpravu ponechala pouze pro jednoho z rodičů, jelikož v opačném případě by stát pravděpodobně přišel o příliš velkou sumu. Tyto podmínky by tedy zůstaly beze změny.

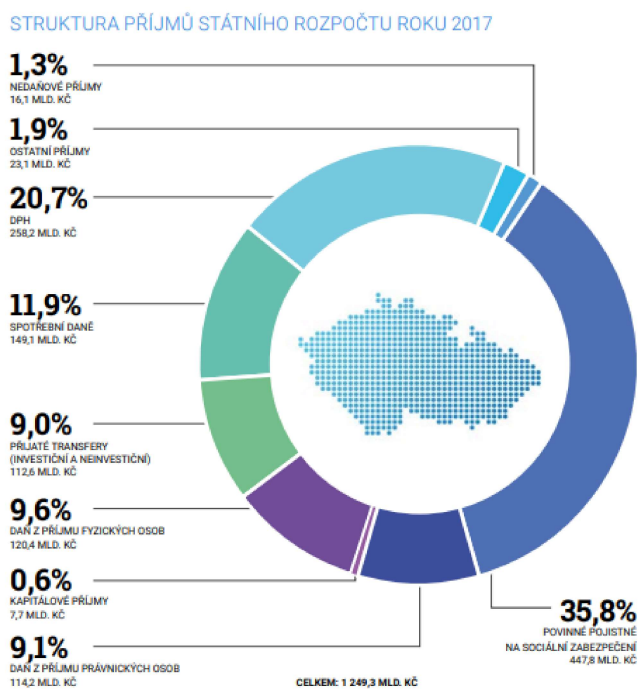
V případě, že by tedy poplatníkovi zcela zmizela daňová povinnost díky počtu dětí, neuplatnil by ani slevu na poplatníka, ani žádnou jinou možnou slevu, jelikož by se mu taková částka neměla z čeho odečíst. Zároveň není pro stát žádoucí, aby byly tyto částky poplatníkům následně vypláceny jako daňový bonus u zvýhodnění na dítě, jelikož již samotná ztráta daňové povinnosti je jistým zásahem do státního rozpočtu a zároveň i do rodinného rozpočtu, avšak z opačného úhlu pohledu.

Co se týče samotného výpočtu zvýhodnění na dítě a jeho finančních a jiných důsledků s tím souvisejících, dovoluji si je rozvést v následující kapitole ve srovnání s výpočty zvýhodnění tak, jak je tomu dnes.

4.1 Daňové zvýhodnění na dítě a jeho dopad na státní rozpočet v roce 2017

Pro znázornění dopadu daňového zvýhodnění a daňového bonusu na státní rozpočet využiji dostupná data z roku 2017, jelikož jsou při psaní mé diplomové práce prozatím poslední známá.

V roce 2017 měla daň z příjmů fyzických osob tvořit 9,6 % příjmů státního rozpočtu, v přepočtu přes 120 miliard Kč, jak vyplývá z Obrázku 4.1. Podle tabulky, která je přílohou 7.1 byl v této oblasti schválený státní rozpočet splněn na 106,8 %, jelikož ve skutečnosti bylo vybráno 128,61 miliardy Kč. Pro srovnání uvádím, že daň z příjmů fyzických osob by měla v roce 2019 tvořit 11,3 % příjmů podle schváleného státního rozpočtu. Což je více než 165 miliard Kč.²

Obrázek 4.1: Struktura příjmů státního rozpočtu roku 2017³

² Ministerstvo financí - Sekce veřejné rozpočty. *Státní rozpočet 2019 v kostce: Struktura příjmů státního rozpočtu roku 2019* [online]. 2019, , 59 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2019-34784>

³ Ministerstvo financí České republiky: *Státní rozpočet v kostce - 2017* [online]. 2017 [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2017-28944>

Český statistický úřad v souvislosti s členstvím České republiky v Evropské unii má povinnost na základě Nařízení 1177/2003 Evropské komise vypracovávat pravidelně každý rok statistiku o příjmech a životních podmínkách domácností EU-SILC (European Union - Statistics on Income and Living Conditions). Poslední dostupná vypracovaná statistika je taktéž z roku 2017. Ve statistice s názvem „*Domácnosti s vyživovanými dětmi podle počtu pracujících členů*” se pracuje se vzorkem, který tvoří 1 444 585, jakožto počet domácností s vyživovanými dětmi. Hrubé peněžní příjmy těchto domácností dle tabulky činily průměrně 185 469,- Kč za rok 2017, což znamená, že celková daň odvedená těmito domácnostmi s vyživovanými dětmi za rok 2017 činila 53 853 072 808,- Kč. Z této statistiky také vyplývá, že rodiny, které mají tři a více dětí tvořily v tomto vzorku 8 % všech domácností s vyživovanými dětmi. Hrubé peněžní příjmy rodin se třemi a více vyživovanými dětmi činily v roce 2017 průměrně 140 463,- Kč. Z toho vyplývá, že daň odvedená státu rodinami se třemi a více dětmi činila více než 3 miliardy Kč, což je 6 % z daně odvedené celkem všemi domácnostmi s vyživovanými dětmi. Jelikož celkový příjem státního rozpočtu v roce 2017 z daně z příjmů fyzických osob činil 128,61 miliardy Kč, od rodin se třemi a více dětmi činila daň podle uvedené statistiky 2,3 % tohoto příjmu. Stále však vycházíme pouze z uvedeného vzorku. Předmětná statistika je přílohou 7.2 mé diplomové práce.

Pro informaci uvádím, že podle posledního sčítání lidu, které proběhlo v roce 2011, bylo v České republice celkem 4 375 122 hospodařících domácností⁴ a z toho 2 737 651 hospodařících domácností rodinných, tedy tvořených jednou úplnou rodinou. Tabulka, která obsahuje tyto údaje je přílohou 7.3.

Kromě výše uvedeného ze statistiky, která je přílohou 7.2 vyplývá, že průměrná výše vyplaceného daňového bonusu za rok 2017 činila 738,- Kč. Podrobněji pak rodina s jedním dítětem a dvěma pracujícími obdržela na daňovém bonusu 177,- Kč, rodina se dvěma dětmi a dvěma pracujícími 610,- Kč a se třemi dětmi 2 418,- Kč, bez ohledu na počet pracujících členů domácnosti. Pokud by tedy byl daňový bonus zrušen, pravděpodobně by se to nejvíce dotklo právě rodin se třemi a více dětmi. Těm by se však odbourala daňová povinnost, a jak vyplývá z výpočtů, které uvádím níže, někteří daňoví poplatníci by byli zvýhodněni více než doposud, v závislosti na výši své mzdy.

⁴Domácnost tvořena osobami, které společně hospodaří, tj. hradí výdaje domácnosti

Další statistkou, ze které budu v mé diplomové práci vycházet je daňová statistika Finanční správy s názvem „*Daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2017*“, která je přílohou 7.4 a 7.5 mé diplomové práce. Podle této statistiky bylo v roce 2017 podáno celkem 2,2 milionu daňových přiznání. Nejčastěji byla daňová přiznání podávána u osob, jejichž základ daně činil od 0,- Kč do 50 000,- Kč a od 150 000,- Kč do 200 000,- Kč. Podle této statistiky Finanční správy tvořil celkový základ daně vyplývající ze všech daňových přiznání téměř 1 bilion Kč, a z toho téměř 75 % tvořil dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti.⁵

Statistika dále uvádí, že v daňových přiznáních bylo uplatněno na daňovém zvýhodnění na dítě přes 16 miliard Kč. I v tomto případě bylo zvýhodnění nejčastěji uplatňováno osobami, jejichž základ daně byl v rozmezí 150 000,- Kč až 200 000,- Kč. Co se týče daňových bonusů, podle údajů vyplývajících z daňových přiznání na nich bylo vyplaceno téměř 6 miliard Kč. Největší část celkové částky byla vyplacena osobám, jejichž základ daně byl za rok 2017 rovněž od 150 000,- Kč do 200 000,- Kč, a to více než 1,3 miliardy Kč.⁶

Pokud tedy vezmeme v úvahu to, že celkové daňové zvýhodnění, které bylo v daňových přiznáních uplatněno, bylo 16,2 miliardy Kč, a daň z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti činila 4,7 % z celkového příjmu státního rozpočtu z daně z příjmů fyzických osob, kdežto daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti tvořila 86,8 %, dalo by se opravdu velice hrubým výpočtem přibližně zjistit, kolik se uplatnilo na daňovém zvýhodnění celkem a kolik bylo celkem vyplaceno na daňovém bonusu. Pro úplnost informací uvádím, že zbylých 8,3 % tvořila daň z příjmů fyzických osob z kapitálového majetku. To vše rovněž vyplývá z přílohy 7.1

4.2 Zhodnocení důsledků navrhované změny

V případě, že by rodiče mající ve společně hospodařící domácnosti tři děti byly zproštěny povinnosti daň z příjmů platit, byl by to jistý zásah do státního rozpočtu. Taková ztráta by však byla dočasná a v budoucnu by se mohla významně vyplatit. Je tedy nutné takový krok chápat jako investici do budoucna.

⁵Příloha 7.4 a 7.5

⁶Příloha 7.4 a 7.5

Neplatit daň z příjmů by se samozřejmě více vyplatilo osobám s vyššími příjmy, které tak ročně přicházejí o vyšší částky. Pokud má osoba vyšší příjem, můžeme předpokládat, že jeho pracovní pozice vyžaduje jisté schopnosti, které jsou k jeho vyššímu příjmu nezbytné a které by teoreticky mohly přejít i na potomky, minimálně by k tomu měli mít předpoklady. Ti by tak v budoucnu mohli být taktéž velkým přínosem - s větší pravděpodobností by se věnovali profesím s vyšší přidanou hodnotou a z takové práce by poté těžila celá společnost, potažmo stát. Díky nim by se stát mohl udržet konkurenceschopným vůči ostatním i v době čím dál pokročilejších technologií.

Zároveň by se díky vyšší porodnosti zvýšil státu i příjem z daně z přidané hodnoty, jelikož více narozených dětí by potřebovalo více jídla, nejrůznějšího vybavení atd. Tím pádem by se pravděpodobně více rozhýbala celá ekonomika.

Příjem státu z daně z přidané hodnoty by měl podle schváleného státního rozpočtu na rok 2019 tvořit 20,3 % všech příjmů státního rozpočtu, což je 297,7 miliardy Kč.⁷ V roce 2017 bylo na dani z přidané hodnoty státem přijato 265,96 miliardy Kč a rovněž tvořilo lehce přes 20 % příjmů státního rozpočtu.

Kromě výše uvedeného by stát ušetřil na daňovém bonusu, který by se již dále nevyplácel. Jak jsem již uváděla, tak z přílohy 7.4 a 7.5 vyplývá, že na základě daňových přiznání bylo na daňových bonusech vyplaceno přibližně 6 miliard Kč. Zároveň však víme, že příjem státního rozpočtu z daně z příjmu ze samostatné činnosti činil 4,7 % příjmů a je tak jisté, že celková částka, která byla na daňovém bonusu ze státního rozpočtu vyplacena, je mnohonásobně vyšší. Bohužel se mi však nepodařilo přesnou částku zjistit.

Důležitým prvkem mého návrhu je také právě využití poměrných hodnot daňového zvýhodnění. Díky převedení konkrétních částek na poměrná čísla se takový systém stává téměř "bezúdržbovým"- procenta daňového zvýhodnění by se nemusela měnit. V současné době se často řeší výše slev na té či oné dani, výše důchodů či jiných příspěvků a stále je některá strana nespokojená, že výše je neúměrná jejím potřebám, současné době či ekonomické situaci v zemi. Procentuální vyjádření je plovoucí, aktuální stav ekonomiky se automaticky

⁷ *Ministerstvo financí - Sekce veřejné rozpočty. Státní rozpočet 2019 v kostce: Struktura příjmů státního rozpočtu roku 2019* [online]. 2019, , 59 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2019-34784>

promítne do výše zvýhodnění a není třeba se tím více zabývat. Tento model by se podle mého dal rozšířit i do všech ostatních daní, slev a příspěvků a kapacita politiků by se dala využít v jiných tématech, než na jednání kolik korun kde přidat nebo ubrat. Samozřejmě by nějaký čas zabralo vypočtení těchto procentuálních parametrů slev a příspěvků, ale po počátečních obtížích by odpadlo jejich periodické zvyšování.

Státnímu rozpočtu by se tedy ulevilo o vyplácené daňové bonusy, zvýšily by se příjmy z DPH a dalších daní a daňové zvýhodnění by bylo uplatňováno flexibilnější a spravedlivější formou. To, o kolik by se snížily či zvýšily příjmy rodičům poplatníkům, stejně jako samotný postup výpočtu, uvádím v následující kapitole.

4.2.1 Podmínky pro uplatnění nové úpravy daňového zvýhodnění

V této kapitole bych ráda představila podmínky pro získání nároku na slevu na dani z příjmů podle mé úpravy. Zároveň bych rád předvedla několik možností, které by mohly být komplikovanější pro výpočet a na kterých jsem si ověřovala, jestli je zvýhodnění možné zneužít.

První podmínkou uplatnění navrhované formy daňového zvýhodnění je, že snížení sazby daně je možné pouze v případě, kdy základ daně je nižší nebo rovný čtyřnásobku poslední známé čtvrtletní průměrné mzdy, či jinak zvolené periody. Odkazovat částky na průměrnou mzdu by samozřejmě vyvinulo určitý tlak na Český statistický úřad, který ji počítá, aby průměrnou mzdu spočítal opravdu přesně, ale takový systém by byl dokonale odpovídající době, pružný a spravedlivý. Stát by se tím zároveň pojistil, že v případě ekonomického úpadku by sám nezkrachoval.

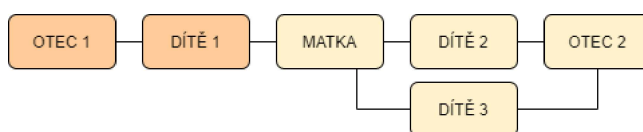
To tedy v současné době při poslední známé průměrné mzdě ze třetího čtvrtletí roku 2019 rovné 33 697,- Kč ⁸ dává strop ve výši 134 788,- Kč. Částka, která čtyřnásobek průměrné mzdy převyšuje, bude zdaněna běžnou sazbou daně, tedy 15 %.

Daňové zvýhodnění může vždy plně uplatnit pouze jeden z rodičů na jedno

⁸ Český statistický úřad: *Průměrné mzdy - 3. čtvrtletí 2019* [online]. 2019 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2019>

dítě a to i v případě, že dítě žije ve společné hospodařící domácnosti s oběma rodiči. V jedné domácnosti je možné uplatnit daňové zvýhodnění maximálně na tři děti a to i přesto, že by v jedné domácnosti bylo dětí více. Rodiče žijící s dětmi ve společné hospodařící domácnosti mohou své zvýhodnění uplatňovat v jakékoli kombinaci. Není stanoveno, že musí jeden z rodičů uplatnit zvýhodnění na všechny, maximálně tři, děti. Pokud se rodiče dohodnou, není vyloučeno, aby jeden z rodičů využíval zvýhodnění na jedno dítě a druhý z rodičů na dvě děti, pokud však nebudou zároveň oba uplatňovat zvýhodnění na jedno a to samé dítě.

Při vymýšlení podmínek pro uplatnění navrhovaného daňového zvýhodnění jsem původně chtěla být velice přísná. Do původního návrhu podmínek jsem zahrнула, že pokud má matka děti s více muži, a tyto děti žijí každé se svým otcem bez matky ve společné hospodařící domácnosti, zvýhodnění by mohl uplatnit pouze ten otec, se kterým žije dítě, které matka porodila jako první v pořadí. Tento otec by dále mohl uplatňovat veškeré další stupně zvýhodnění na děti, které s touto matkou má, za předpokladu, že s ním žijí ve společné domácnosti. Muž, se kterým měla tato matka další dítě, ale opět by s ním nežila, by už na daňové zvýhodnění nárok neměla. V případě, že by s druhým partnerem a dítětem matka ve společné hospodařící domácnosti žila, mohla by ona sama daňové zvýhodnění uplatnit i přes to, že se svým prvním dítětem společnou domácnost nesdílí. Tyto rodinné vztahy jsou znázorněny na níže uvedeném Obrázku 4.2, kdy každá barva znázorňuje jinou domácnost.

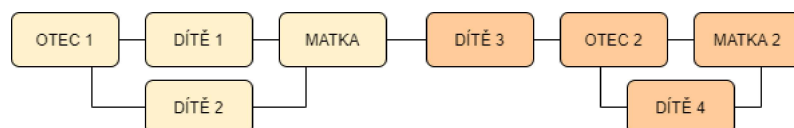

Obrázek 4.2: Příklad č. 1

Důvodem této odlišnosti mezi uplatňováním zvýhodnění mezi matkou a otcem bylo, že nikdy nejsou pochybnosti o tom, kdo je ve skutečnosti matkou dítěte, u otcovství však mohou vzniknout pochybnosti a vyžadovat testy otcovství se mi nezdá jako dobrá cesta. Postupně jsem však došla k závěru, že tato varianta je až příliš přísná a určitým způsobem diskriminuje otce dětí, které nejsou prvorozenými dětmi své matky. Rozhodla jsem se tedy, že nárok na daňové zvýhodnění na své děti by měli i otcové, s nimiž dítě žije ve společné

domácnosti, i přes to, že se nejedná o prvorozené.

Pokud otec prvorozeného dítěte, které s ním žije ve společné domácnosti, se svou novou partnerkou bude mít další děti, může si toto dítě zahrnout do svého zvýhodnění i nová partnerka, pakliže tento nárok neuplatní otec. Tento případ je znázorněn na Obrázku 4.3. V každém případě je však možné v jedné rodině uplatnit pouze zvýhodnění dohromady na 3 děti. Není možné, aby každý z rodičů uplatňoval zvýhodnění na několik svých dětí a v součtu překročili hranici 3 dětí.

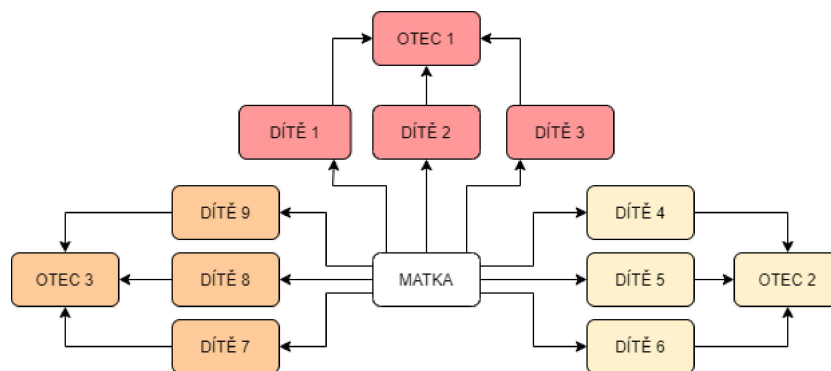
Obrázek 4.3: Příklad č. 2

Původně zamýšlená podmínka, pro omezení otcovského nároku na daňové zvýhodnění byla na místě z toho důvodu, aby nebylo možné obcházet zákon tím způsobem, že matky v některých případech uvádí za otce někoho jiného než toho, kdo jím doopravdy je, jen kvůli nároku na uplatnění daňového zvýhodnění, nebo k nejrůznějšímu zaměňování společně hospodařících domácností z obdobného důvodu. Tato klíčka je však znemožněna již maximálním počtem dětí, které je možné pro svůj finanční prospěch uplatnit. Nedochozí tedy k navyšování daňového bonusu, který je nyní vyplácen.

Zároveň je důležité zmínit, že aby se vůbec rodičům finančně vyplatilo mít děti a následně uplatňovat daňové zvýhodnění, je nezbytné pracovat a mít vlastní příjem co možná nejvyšší.

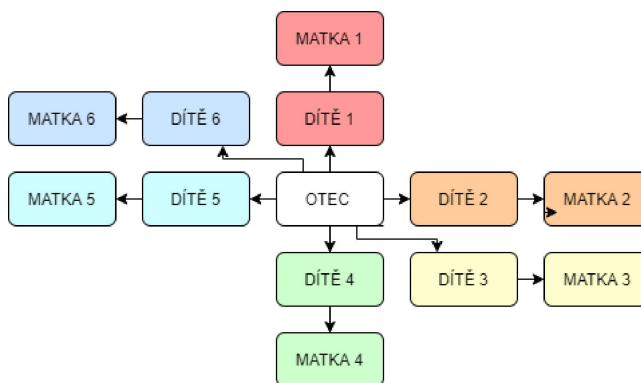
Vezme-li v úvahu i rodinu, která je znázorněná na obrázku 4.4, tedy matku, která má celkem 9 dětí se třemi různými otci, kdy ani jedno z těchto dětí nežije se svou matkou nýbrž s otci, pak by si každý z těchto otců mohl uplatnit své děti v daňovém zvýhodnění. Každý otec by tedy byl 100% zbaven své povinnosti k placení daně z příjmů. Je však otázkou, zda může taková situace reálně nastat nebo by pouze docházelo k pomoci údajným otcům, jak co nejvíce snížit jejich daňovou povinnost. Vzhledem k tomu, že nikdy nevznikne daňový bonus, zvýhodnění jde využít maximálně na tři děti a zejména k tomu, že pro výhodnost tohoto zvýhodnění je zapotřebí mít vyšší mzdu, nebylo by toto obcházení zákona zdaleka tak výhodné, jak je tomu dnes. Každý otec by si

uplatnil svých 100% zvýhodnění a zároveň bychom dostali 9 nových občanů.

Obrázek 4.4: Příklad č. 3

Na obrázku 4.5 uvádím netradiční rodinu v opačné situaci než která se odehrávala na obrázku 4.4. V této situaci máme jednoho otce, který má 6 dětí a každé s jinou matkou. I v tomto případě si může každá matka, se kterou bude její dítě žít, uplatnit svou slevu na jedno dítě, tedy 2,5 %. Pokud by všechny nebo některé děti žily se svým otcem a situace by tedy byla jiná, než jaká je na obrázku 4.5 znázorněna. Otec by si vždy mohl uplatnit na daňovém zvýhodnění vždy maximálně na 3 děti.

Obrázek 4.5: Příklad č. 4

Na základě mnou představených podmínek a na základě výše představených případů, které mě napadly, že by mohly teoreticky vést ke zneužití daňového zvýhodnění, jsem dospěla k závěru, že tato úprava se dá zneužít jen omezeně a to pouze v případě zaměstnávání manželů/manželek. I v tomto případě si však myslím, že nejde o nějak závažné zneužití, spíše jen o plné využití zvýhodnění.

5. Výpočty příjmu fyzických osob podle současné a navrhované právní úpravy

V této kapitole bych na konkrétních příkladech ráda znázornila postup, kterým se daňové zvýhodnění, výsledná daň a čistá mzda zjišťuje dnes, a jak by se tento postup změnil v případě navrhované právní úpravy.

5.1 Výpočet podle současné právní úpravy

V prvním příkladě vezmeme v úvahu poplatníka daně z příjmů fyzických osob č.1, majícího 2 vyživované děti, s hrubou mzdou ve výši minimální mzdy na rok 2020, tedy 14 600,- Kč, uplatňující slevu na poplatníka ve výši 2 070,- Kč měsíčně. Výše minimální mzdy je stanovena v § 2 nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí.

Pro výpočet výše daně je nutné nejdříve zjistit superhrubou mzdu, kterou zjistíme vynásobením hrubé mzdy koeficientem 1,338. Tato hodnota je součtem pojistného na sociálního a zdravotního pojištění, které za zaměstnance odvádí zaměstnavatel. Výše sazby sociálního pojištění odváděného zaměstnavatelem je díky zrušení karenční doby od 1.7.2019 snížena o 0,2 procentního bodu a činí 24,8 %. Výše pojistného na sociální zabezpečení je stanovena v ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Sazba zdravotního pojištění, které za zaměstnance odvádí zaměstnavatel je 9 %. Výše pojistného na všeobecné zdravotní pojištění je zakotvena v ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a celkem činí 13,5 %. Zákon č. 48/1997 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění, ve znění poz-

dějsích předpisů, však ve svém ustanovení § 9 odst. 2 uvádí, že zaměstnavatel hradí za zaměstnance pojistné ve výši dvou třetin a zbylou jednu třetinu hradí sám zaměstnanec. V součtu je tedy 33,8 % mzdy, popř. platu, zaměstnavatelem za zaměstnance měsíčně odváděno. Superhrubá mzda je základem daně a ten se zaokrouhluje na celá sta Kč dolů v souladu s ustanovením § 16 ZDP.

$$14\,600 \cdot 1,338 = 19\,534,8 \doteq 19\,500 \quad (5.1)$$

Po získání superhrubé mzdy si vypočteme daň z příjmů fyzických osob se sazbou 15 % a tím získáme daň před uplatněním veškerých slev.

$$19\,500 \cdot 0,15 = 2\,925 \quad (5.2)$$

Nyní jsme tedy získali částku 2 925,- Kč, od které v následujícím kroku odečteme slevu na poplatníka v měsíční výši 2 070,- Kč a daňové zvýhodnění na dvě děti v celkové výši 2 884,- Kč. Tuto částku jsme získali po součtu měsíční výše zvýhodnění na první dítě, tedy 1 267,- Kč, a na druhé dítě 1 617,- Kč. Roční výše zvýhodnění jsou stanoveny v ustanovení § 35c odst. 1 ZDP.

$$2\,925 - 2\,070 = 855 \quad (5.3)$$

$$855 - 2\,884 = -2\,029 \quad (5.4)$$

Částka 2 029,- Kč, která nám po odečtení vyšla, je výše daňového bonusu, která bude poplatníkovi č.1 státem vrácena jako daňový bonus, za podmíněk, že má poplatník č.1 roční příjem alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy. V tomto případě nemá tedy poplatník žádnou daňovou povinnost.

V dalším výpočtu zjistíme čistou mzdu, kterou by poplatník č.1 v prvním příkladu pobíral. Čistou mzdu získáme odečtením 6,5 % za sociální pojištění¹ a 4,5 % za zdravotní pojištění², dohromady tedy odečtením 11 % z hrubé mzdy.

¹§ 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

²§ 2 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění v souladu s § 9 odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění

$$14\,600 \cdot 0,89 = 12\,994 \quad (5.5)$$

V posledním výpočtu zjistíme, jakou částku skutečně poplatník č.1 měsíčně obdrží. K čisté mzdě ve výši 12 994,- Kč tedy přičteme vypočtenou měsíční výši daňového bonusu.

$$12\,994 + 2\,029 = 15\,023 \quad (5.6)$$

Z výše uvedeného výpočtu tedy vyplývá, že poplatník č.1 v důsledku daňového bonusu získá měsíčně částku ještě vyšší, než je jeho hrubá mzda.

V dalším příkladu vezmeme v úvahu poplatníka se stejnými podmínkami, jen s vyšší mzdou. Hrubá mzda poplatníka č.2 činí 25 000,- Kč.

Nejdříve tedy opět vypočítáme superhrubou mzdu za stejných podmínek jako v předchozím příkladu. Následně vypočteme výši zálohy dani, kterou ponížíme o slevu na poplatníka a daňové zvýhodnění na dvě děti.

$$25\,000 \cdot 1,338 = 33\,450 \doteq 33\,400$$

$$33\,400 \cdot 0,15 = 5\,010$$

$$5\,010 - 2\,070 = 2\,940$$

$$2\,940 - 2\,884 = 56$$

Z výše uvedeného výpočtu tedy vyplývá, že poplatník č.2 by byl po odečtení daňového zvýhodnění povinen odvádět zálohu na daň ve výši 56,- Kč. Jak je však uvedeno v ustanovení § 38b ZDP, daň nebo penále se neplatí pokud nepřesáhne 200,- Kč. V tomto případě tedy nebude poplatníkovi č. 2 odvedena žádná záloha na daň. V následujícím výpočtu tedy vypočítám čistou mzdu pouze odečtením pojistného na sociální a zdravotní pojištění.

$$25\,000 \cdot 0,89 = 22\,250 \quad (5.7)$$

Ve třetím příkladu opět za stejných podmínek vypočítáme měsíční příjem poplatníka č.3 s hrubou mzdou ve výši 50 000,- Kč.

$$50\,000 \cdot 1,338 = 66\,900$$

$$66\,900 \cdot 0,15 = 10\,035$$

$$10\,035 - 2\,070 = 7\,965$$

$$7\,965 - 2\,884 = 5\,081$$

Po odečtení slevy na poplatníka a daňového zvýhodnění na dvě děti jsem zjistila, že záloha na daň je ve výši 5 081,- Kč. Nyní stejně jako v předchozích příkladech vypočítáme čistou mzdu poplatníka č.3, od které odečteme zálohu na daň.

$$50\,000 \cdot 0,89 = 44\,500$$

$$44\,500 - 5081 = 39\,419$$

Výše uvedené výpočty dokazují mé tvrzení z předchozích kapitol a to, že daňové zvýhodnění na dítě je nejefektivnější pro poplatníky s nižšími příjmy, kteří dokonce obdrží měsíční příjem ještě vyšší než je jejich hrubá mzda.

5.2 Výpočet podle navrhované úpravy

Aby se tento systém změnil a stal se spravedlivějším a zároveň flexibilnějším, je třeba nahradit pevné částky zvýhodnění jiným způsobem. Jedním z nich by mohlo být mnou navrhované řešení - za první dítě odečíst 2,5 procentního bodu, za druhé dítě by se odečetlo dalších 2,5 procentního bodu a od třetího dítěte by poplatník žádnou daň z příjmů fyzických osob neplatil.

Pro znázornění mnou navrhované formy daňového zvýhodnění uvedu výpočet s poplatníkem č.1, stejný počtem dětí, a současnou formou slevy na dani na poplatníka.

$$14\,600 \cdot 1,338 = 19\,534,8 \doteq 19\,500$$

$$19\,500 \cdot 0,1 = 1\,950$$

$$1\,950 - 2\,070 = -120$$

V níže uvedeném výpočtu máme vypočítanou čistou mzdu poplatníka č.1 a jelikož jsme se už u výpočtu se dvěma dětmi dostali do záporné hodnoty, nebude odvedena žádná záloha na daň. Poplatník č. 1 však ani nedostane žádné peníze navíc. V následujícím výpočtu uvádím jeho čistou mzdu.

$$14\,600 \cdot 0,89 = 12\,994$$

Pro přehledné porovnání současné a navrhované úpravy daňového zvýhodnění na dítě jsem vytvořila dvě tabulky, ve kterých uvádím výši mzdy, kterou poplatníci obdrží při jednom až třech dětech. Tabulky zobrazují rozdíl mezi výslednými částkami, které při současné právní úpravě zvolení poplatníci měsíčně obdrží po uplatnění slevy na poplatníka a daňového zvýhodnění na dítě, včetně bonusu a mezi částkami, které by poplatníci obdrželi při navrhované právní úpravě.

Tabulka 5.1: Současná právní úprava

	Současná právní úprava		
Výše hrubé mzdy	14 600,- Kč	25 000,- Kč	50 000,- Kč
1 dítě	13 406,- Kč	20 577,- Kč	37 737,- Kč
2 děti	15 023,- Kč	22 250,- Kč	39 354,- Kč
3 děti	17 040,- Kč	24 211,- Kč	41 371,- Kč

Tabulka 5.2: Navrhovaná právní úprava

	Navrhovaná právní úprava		
Výše hrubé mzdy	14 600,- Kč	25 000,- Kč	50 000,- Kč
1 dítě	12 626,5 Kč	20 145,- Kč	38 207,5 Kč
2 děti	12 994,- Kč	20 980,- Kč	39 880,- Kč
3 děti	12 994,- Kč	22 250,- Kč	44 500,- Kč

5.3 Zhodnocení

Z výše uvedených tabulek vyplývá, že by sice vzoroví poplatníci pobírající minimální mzdu a mzdu ve výši 25 000,- Kč měli výslednou mzdu nižší podle

navrhované právní úpravy než podle současné, domnívám se však, že se jedná o mnohem spravedlivější formu, která neumožňuje zneužívat solidaritu státu a využívat děti pouze ke svému vlastnímu příjmu.

Navrhovaná změna by pozitivně zasáhla rodiče, jejichž měsíční příjem je přibližně na úrovni české průměrné mzdy a výše, až do uvedeného čtyřnásobku průměrné mzdy. Podle současné právní úpravy reálně státu odvádí daně rodič, který vydělává přibližně 35 000,- Kč měsíčně a více. Rodiče se třemi dětmi, kteří vydělávají méně, daně neodvádí díky uplatnění slev a daňového bonusu.

Pokud by však daňové zvýhodnění začalo být výhodné až pro rodiče, jejichž příjem je přibližně 34 000,- Kč, většinou by se nejednalo o mladé páry, jelikož ti často na tuto výši mzdy nedosáhnou. To by však ale platilo pouze v prvních letech. Rodič může uplatňovat daňové zvýhodnění až do 26 let dítěte za splnění stanovených podmínek. To znamená, že za tak dlouhou dobu není nereálné, aby jeden z rodičů kariérně postoupil, a jeho mzda se zvýšila, až by se jim daňové zvýhodnění začalo vyplácet a stát by je snížením sazby daně z příjmů rovněž odměnil.

Tato změna by také mohla vést budoucí rodiče k zamyšlení, zda rodiče o děti opravdu stojí, jsou dostatečně zajištěni a zda budou schopni zajistit i své potomky po několik dalších let. Předěšlo by se tak tomu, že mateřská dovolená a pobírání jistého rodičovského příspěvku je pouze únikem před prací. Při zhodnocení výsledného porovnání vyšlo najevo, že současná právní úprava je k méně vydělávajícím rodičům solidárnější, v navrhované úpravě se se zvyšující mzdou solidarita otáčí. Samozřejmě nechci žádným způsobem méně vydělávající diskriminovat či jinak omezovat jejich rozhodnutí ohledně dětí. Pouze bych chtěla poukázat na to, že je důležité se nad dětmi a jejich zajištěním hlouběji zamyslet. Zároveň je však třeba rodiče motivovat snížením sazby daně, což mnohem více zohlední zásluhovost a nebude se jednat pouze o nekonečné pobírání daňového bonusu spolu s jinými sociálními dávkami, což nevyhnutelně souvisí i s podmínkami uplatnění, které jsem uvedla v předchozí kapitole.

Jak jsem zmínila již několikrát, tento postup je mnohem spravedlivější a flexibilnější, což je dle mého názoru velice důležité. Zároveň je výpočet zvýhodnění, při kterém se pouze snižuje sazba daně, o něco jednodušší a snadněji zapamatovatelný.

6. Legislativní proces

K tomu, aby bylo možné můj návrh změny zákona o dani z příjmů zrealizovat, musel by celý návrh projít legislativním procesem běžných zákonů, který v této kapitole krok po kroku popisují. Pro lepší srozumitelnost uvádím obrázek 6.1, na kterém je celý proces znázorněn graficky.

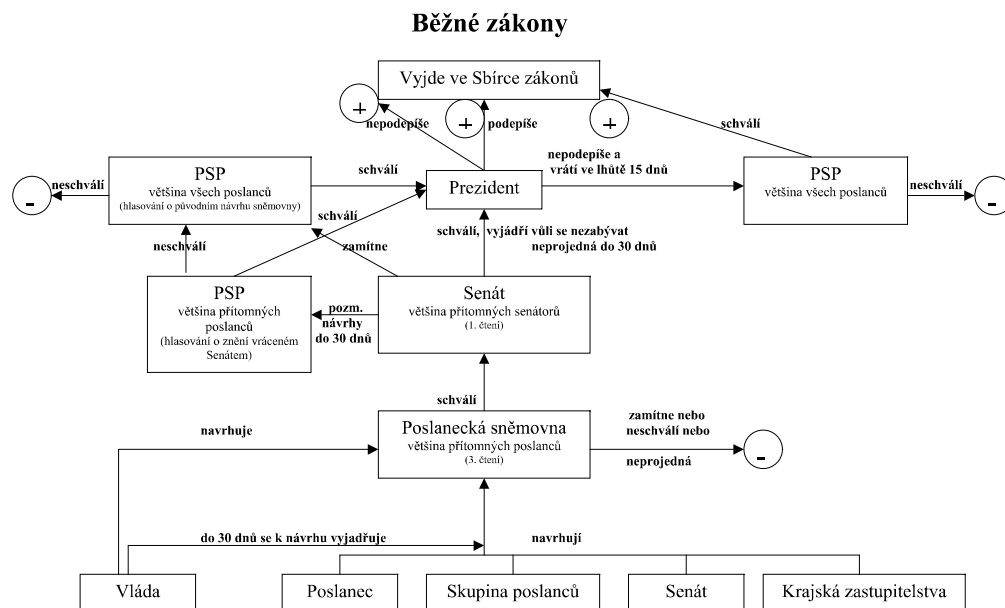
V první řadě musíme určit, kdo by mohl být předkladatelem návrhu, kdo má tedy zákonodárnou iniciativu. Podle Ústavy České republiky může být předkladatelem poslanec, skupina poslanců, Senát jako celek, vláda nebo krajská zastupitelstva. Překladatel musí kromě návrhu zákona předložit důvodovou zprávu, ve které zhodnotí současnou právní úpravu, vysvětlí, proč je nezbytné proti současné právní úpravě zakročit, popsat dopady na veřejné rozpočty a uvést soulad návrhu s ústavním pořádkem a mezinárodními smlouvami, jak vyplývá z ustanovení § 86 Zákona č. 90/1995 Sb, o jednacím řádu Poslanecké sněmovny (dále jen „Jednací řád“).²

Druhým krokem je předložení návrhu zákona předsedovi Poslanecké sněmovny, který návrh předá organizačnímu výboru, všem poslancům, klubům a vládě k vyjádření stanoviska, pokud sama není předkladatelem návrhu. Vláda má povinnost vyjádřit své stanovisko k návrhu zákona do 30 dnů. Pokud však své stanovisko v uvedené lhůtě nevydá, platí, že se vyjádřila kladně.³

¹ *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Přijímání zákonů: Legislativní proces v Poslanecké sněmovně. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Praha [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>*

²Tamtéž

³Tamtéž

Obrázek 6.1: Legislativní proces běžných zákonů¹

6.1 Postup návrhu zákona v Poslanecké sněmovně

Následují čtení v Poslanecké sněmovně. V prvním čtení vystoupí navrhovatel zákona a zpravodaj. Navrhovatelem je buď pověřený zástupce vlády, kterým je většinou příslušný ministr, nebo zástupce skupiny poslanců, poslanec, senátor jako zástupce Senátu, případně určený zástupce krajského zastupitelstva. Probíhá časově neomezená obecná rozprava, po které může sněmovna návrh zamítnout, vrátit k dopracování nebo přikázat některému z výborů k dalšímu projednání. Při rozpravě vystupují poslanci se svými projevy a názory na obsah a formu návrhu zákona. Pokud není okamžitě o návrhu zamítavě rozhodnuto nebo pokud není návrh vrácen navrhovateli k dopracování, je postoupen výboru, který je vybrán podle věcného zaměření. Výbor projedná návrh ve lhůtě 60 dnů, jak pro něj vyplývá z ustanovení § 91 odst. 1 Jednacího řádu. Usnesením Poslanecké sněmovny může být lhůta prodloužena až o 20 dní, případně o více dnů se souhlasem navrhovatele. Dle odst. 2 § 91 Jednacího řádu může být návrh vrácen k dopracování, pokud není zamítavě rozhodnuto.

cího řádu může být lhůta i zkrácena, a to v případě, že proti tomu nebude vznesena námitka minimálně dvou poslaneckých klubů nebo 50 poslanců. V této fázi je rovněž výborem nebo předsedou Sněmovny zvolen zpravodaj, který vypracuje o návrhu zákona zprávu. Návrh se ve výboru projednává nejprve v obecné rozpravě, dále v podrobné rozpravě, ve které poslanci překládají pozměňovací návrhy. O těchto pozměňovacích návrzích se po skončení podrobné rozpravy hlasuje. Posledním krokem této fáze je vydání usnesení, kterým Poslanecká sněmovna doporučí návrh schválit, zamítnou a nebo vrátit k dopracování. Součástí tohoto usnesení jsou i schválené pozměňovací návrhy. Minimálně jedna pětina členů daného výboru může předložit oponentní zprávu.⁴

Ve druhém čtení v Poslanecké sněmovně je opět nejprve návrh zákona uveden jeho navrhovatelem a poté zpravodajem výboru. Opět projde návrh obecnou a podrobnou rozpravou, při které mohou poslanci předkládat své pozměňovací návrhy. Zároveň mohou poslanci předložit i návrh na zamítnutí zákona. O takovém návrhu by se však jednalo až ve třetím čtení. Další možností je návrh na vrácení návrhu zákonu výboru k novému projednání. Pokud však není tímto způsobem návrh výboru vrácen, postoupí do třetího a zároveň posledního čtení v Poslanecké sněmovně.⁵

Poslední třetí čtení je možné zahájit teprve až po uplynutí 14 dnů od doručení pozměňovacích návrhů zákona všem poslancům. Sněmovna může tuto lhůtu zkrátit, podá-li takový návrh na zkrácení ještě ve druhém čtení v rámci podrobné rozpravy. Nejkratší možná lhůta je 7 dnů. V rozpravě, která probíhá ve třetím čtení je možné opravovat pouze legislativně technické, gramatické, písemné a tiskové chyby, případně podat návrh na opakování druhého čtení. Po rozpravě přichází na řadu hlasování a to nejprve o všech pozměňovacích návrzích a až nakonec o návrhu zákona jako celku. Podle ustanovení § 95a Jednacího řádu Poslanecké sněmovny probíhá hlasování vždy v jednacích dnech, kterými jsou středa a pátek od 9 do 14 hodin, pokud Sněmovna neurčí jinak. V případě, že hlasování nebude úspěšné a není tedy s návrhem zákona vysloven

⁴ *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Přijímání zákonů: Legislativní proces v Poslanecké sněmovně. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. Praha [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>

⁵ *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Legislativní proces projednávání návrhů zákonů. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. Praha [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=331>

souhlas, znamená to, že návrh zákona nebyl přijat a legislativní proces je tímto ukončen. V opačném případě návrh zákona postoupí do Senátu.

6.2 Postup návrhu zákona Senátem

Pokud tedy Poslanecká sněmovna návrh zákona schválí, postupuje do Senátu. Senát může návrh zákona buďto schválit a nebo vrátit Poslanecké sněmovně na základě usnesení o zamítnutí nebo jej vrátit s pozměňovacími návrhy. Pokud je Poslanecké sněmovně návrh zákona vrácen s usnesením o zamítnutí, předloží se návrh zákona Sněmovně k hlasování znovu na nejbližší schůzi, nejdříve však 10 dnů od doručení usnesení o zamítnutí. V této fázi není v Poslanecké sněmovně už podávání pozměňovacích návrhů přípustné, rozprava však přípustná je. Po případné rozpravě se přejde k hlasování, kdy při souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců dojde k přehlasování Senátu Poslaneckou sněmovnou. Pokud je však návrh zákona vrácen Senátem s pozměňovacími návrhy, rozešle předseda Poslanecké sněmovny takové usnesení všem poslancům. Hlasování proběhne ve Sněmovně opět nejdříve ve lhůtě 10 dnů ode dne doručení usnesení. Stejně jako u projednávání zamítavého usnesení, ani zde není možné podávat další pozměňovací návrhy, opět je možná pouze rozprava. Hlasování v tomto případě však může probíhat ve dvou fázích. V první fázi dochází k hlasování o návrhu zákona v tom znění, ve kterém ho Senát Poslanecké sněmovně vrátil. Pokud jej v tomto znění schválí prostá většina, je zákon přijat. Pokud návrh zákona v pozměněném znění však přijat není, bude se hlasovat o přijetí návrhu zákona, který původně schválila Poslanecká sněmovna před tím, než jí byl Senátem vrácen. V takovém případě musí být opět návrh zákona schválen absolutní nadpoloviční většinou všech poslanců.⁶

⁶ *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Přijímání zákonů: Legislativní proces v Poslanecké sněmovně. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Praha [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>*

6.3 Závěrečná fáze zákonodárného procesu

Pokud zákon úspěšně prošel cestou v Parlamentu, následuje podpis předsedy Poslanecké sněmovny a prezidenta republiky. Ten ho však může díky suspenzivnímu právu veta opět vrátit do Poslanecké sněmovny, s výjimkou ústavního zákona. Prezident může zákon Poslanecké sněmovně vrátit s odůvodněním do 15 dnů ode dne, kdy mu byl postoupen. Vrácený zákon je se stanoviskem prezidenta republiky rozeslán všem poslancům. Poslanecká sněmovna bude opět o zákoně jednat nejdříve ve lhůtě 10 dnů ode dne jeho doručení. Podávat pozměňovací návrhy není ani v této fázi možné. Při hlasování je pouze v případě dosažení nadpoloviční většiny hlasů všech poslanců možné prezidentské veto přehlasovat. V jiných případech nebyl zákon přijat a jeho projednávání končí.⁷

Poslední fází celého procesu je tedy podepisování nového zákona. Zákon podepíše předseda Poslanecké sněmovny, prezident republiky a předseda vlády. Prezident republiky zákon podepisuje pouze v případě, že jej nevrátí Poslanecké sněmovně. Pokud je prezidentem vrácen a následně schválen nadpoloviční většinou všech poslanců, prezident republiky zákon již podepisovat nebude. V opačném případě, kdy prezident se zněním zákona souhlasí a podepíše jej, nemusí se čekat na uplynutí patnáctidenní lhůty a zákon se může rovnou vydat ve Sbírce zákonů podle zákona č.309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv. Poslední osobou, která zákon podepisuje musí vždy být předseda vlády.⁸

⁷ *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Přijímání zákonů: Legislativní proces v Poslanecké sněmovně. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. Praha [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>

⁸ Tamtéž

7. Nové paragrafované znění zákona

V předchozí kapitole jsem uvedla legislativní proces, kterým musí každý návrh běžného zákona projít, aby mohl být vyhlášen ve sbírce zákonů. V této kapitole bych ráda uvedla paragrafy zákona o daních z příjmů fyzických osob týkající se samotné sazby daně a daňového zvýhodnění, které by se musely zrušit či změnit a jak. Dále zmíním důvodovou zprávu, která je nezbytnou náležitostí každého návrhu zákona, jak jsem již v předchozí kapitole rovněž uvedla.

7.1 Změny ustanovení týkající se sazby daně

Prvním dotčeným ustanovením by byl § 16 ZDP, ve kterém je zakotvena zmíněná sazba daně. Toto ustanovení by se tedy muselo rozšířit a zavést postupné snižování sazby daně s prvním a druhým dítětem o 2,5 procentního bodu a se třetím dítětem absolutní ztrátu daňové povinnosti. Doplnění by zavedlo druhý odstavec toho paragrafu a mohlo by znít následovně: „Základní patnáctiprocentní sazba daně se snižuje o 2,5 procentního bodu, pokud poplatník uplatňuje daňové zvýhodnění na jedno dítě, o dalších 2,5 procentního bodu, pokud poplatník uplatňuje daňové zvýhodnění na dvě děti.” Zbavení daňové povinnosti se třetím dítětem by tvořilo třetí odstavec a znělo následovně: „Pokud poplatník uplatňuje daňové zvýhodnění na tři děti, vypočtený základ daně se nedaní.” Pro jasnost by byl paragraf doplněn o čtvrtý odstavec: „Daňové zvýhodnění se uplatňuje v souladu s § 35c.”

7.2 Změny ustanovení týkající se daňového zvýhodnění na dítě

Nejdůležitější částí ZDP týkající se daňového zvýhodnění je ustanovení § 35c a § 35d ve všech svých odstavcích. Část odst. 1 § 35c ZDP, která se týká určení toho, kdo má na daňové zvýhodnění nárok, tedy poplatník žijící s vyživovaným dítětem ve společně hospodařící domácnosti na území členského státu EU nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, by zůstala beze změn. Zbylá část tohoto odstavce by musela být zrušena, jelikož se týká výše daňového zvýhodnění na každé dítě, možnostech uplatnění a jejich formách, jako zvýhodnění, daňového bonusu a jejich kombinací, kromě poslední věty, která by zůstala zachována. Druhý odstavec tohoto paragrafu by byl zrušen, jelikož v souvislosti s novou úpravou by nedával smysl, stejně tak jako odstavce 3 a 4, které popisují způsoby uplatnění daňového bonusu. Nahrazeny by však byly novým druhým odstavcem, který by zněl: „Daňové zvýhodnění, kterým je snížení sazby daně podle § 16, může poplatník uplatnit maximálně na tři děti.“ Odstavec 5 by zůstal ve stejném znění tak, jak je dnes. Šestý odstavec popisuje, jaké dítě je po účely toho zákona považováno za vyživované, a je možné na něj zvýhodnění uplatnit. Tento odstavec by zůstal beze změn, jelikož mnou navrhovaná úprava žádným způsobem nezasahuje do určení toho, kdo je vyživovaným dítětem. V sedmém odstavci by byla ponechána věta o dočasném pobytu dítěte mimo společně hospodařící domácnost. Druhou větu o dítěti s přiznaným nárokem na průkaz ZTP/P by bylo nutné upravit tak, aby byla v souladu s navrhovanou úpravou. Touto změnou jsem se však ve své diplomové práci nezabývala. Odstavce 8 a 9 by zůstaly v současném znění. Odstavec 10 by se zrušil v části týkající se výše 1/12 částky za každý kalendářní měsíc, jelikož podle nové úpravy není možné žádné dvanáctiny vypočítat. Část toho odstavce ve smyslu, že je možné uplatnit daňové zvýhodnění v každém kalendářním měsíci, ve kterém se dítě narodilo, nebo ve kterém začíná soustavná příprava dítěte na budoucí povolání, anebo ve kterém bylo dítě osvojeno nebo převzato do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, by zůstala zachována. Jedenáctý odstavec se týká uplatnění daňového bonusu v daňovém přiznání a není tedy důvod pro jeho zachování, stejně tak

jako dvanáctý odstavec, který popisuje důsledky měsíčního vyplácení daňových bonusů. Paragraf by byl ještě doplněn o odstavec, který stanovuje maximální výši příjmu, při kterém se může daňové zvýhodnění uplatnit: „ Daňové zvýhodnění podle § 16 je možné uplatnit v případě měsíčního příjmu nižšího než je čtyřnásobek průměrné mzdy. Částka převyšující tuto hranici je zdaněna patnáctiprocentní sazbou.”

Jak jsem již zmínila, ustanovení § 35d ZDP by taktéž prošlo změnami. První odstavec by mohl zůstat ve znění v jakém je, avšak už druhý odstavec by musel být změněn. Týká se totiž snižování zálohy na daň díky slevám, daňovému zvýhodnění a bonusu. Uplatnění ostatních slev by zůstalo stejné, ale uplatnění zvýhodnění by se muselo v souladu s návrhem v tomto znění zrušit. Záloha na daň se totiž podle mého návrhu daňovým zvýhodněním již nesnižuje, snižuje se však sazba daně. Její snížení by bylo již nově popsáno v ustanovení § 16 ZDP. Dále by došlo ke zrušení ustanovení o daňovém bonusu. Ve třetím odstavci by došlo ke zrušení druhé věty. Jelikož tedy nikdy nedojde k vyplácení daňového bonusu většina ustanovení následujících paragrafů by postrádala s novou právní úpravou smysl. Všechny tyto odstavce se totiž týkají uplatňování daňového zvýhodnění a bonusu, jejich výše, uplatnění a zúčtování po skočení zdaňovacího období. Co se týče ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění, díky zrušení daňového bonusu by nevznikal žádný jeho přeplatek nebo nedoplatek. Zrušeny by tedy byly odstavce 4, 5, 6, 9. Odstavec 8 by byl ponechám ve smyslu přeplatku na dani z ročního zúčtování záloh, nikoli ve smyslu daňového zvýhodnění nebo daňového bonusu.

Zmíněná ustanovení by se tedy zkrátila a zjednodušila, byla by však doplněna výše uvedenými změnami a zejména zahrnutím podmínek pro uplatnění, které jsem popsala ve čtvrté kapitole mé diplomové práce.

7.3 Důvodová zpráva a její náležitosti

K podání návrhu zákona je zapotřebí sepsat důvodovou zprávu, jejíž obsah se vždy skládá z obecné a zvláštní části. Zvláštní část důvodové zprávy vždy obsahuje vysvětlení jednotlivých změn v předmětných paragrafech. Obecná část obsahuje zhodnocení současného právního stavu, vysvětlení, proč je nezbytné přijmout novou právní úpravu, v čem se nová úprava od dosavadní liší,

soulad s ústavním pořádkem, právem EU a mezinárodními smlouvami. Dále finanční dopady na státní rozpočet, případně ostatní rozpočty, či jiné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace, ochraně soukromí a osobních dat a zhodnocení korupčních rizik.

Většina zmíněného je v mé diplomové práci již zodpovězena, kromě souladu s ústavním pořádkem, právem EU a mezinárodními smlouvami. Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem. Čl. 11 v odst. 5 Listiny základních práv a svobod stanovuje, že „*Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona*“. Rovněž je navrhovaná úprava v souladu s právem Evropské unie, jelikož úprava, zavádění či odstranění jednotlivých daní, je dosud pravomoc členských států. „*Daň z příjmů fyzických osob není jako taková ustanoveními EU upravena.*“¹ Navrhovaná právní úprava žádným způsobem neodporuje mezinárodním smlouvám, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, především s Úmluvou o ochraně lidských práv a svobod, která zaručuje projednání záležitostí každého nezávislým a nestranným soudem. Dále nejsou v mé diplomové práci zmíněny dopady ve vztahu k zákazu diskriminace, ochraně soukromí, osobních dat a korupčních rizik. Domnívám se však, že navrhovaná právní úprava nepředstavuje žádný zásah do zmíněných oblastí, ani zvýšení korupčních rizik či zavedení nových korupčních rizik.

¹ *Fakta a čísla o Evropské unii: Obecná daňová politika* [online]. 2019 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/92/obecna-danova-politika>

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo popsat daňové zvýhodnění na dítě podle zákona o daních z příjmů, porovnat jej s jinými státy Evropské unie, zjistit, jak daňové zvýhodnění na dítě zatěžuje státní rozpočet a zejména jakým způsobem a proč by se jeho forma měla změnit.

První dvě kapitoly jsem se věnovala obecné charakteristice daně z příjmů fyzických osob, slevám, které je možné na této dani využít a samotnému daňovému zvýhodnění. Výpočet daňového zvýhodnění tak, jak jej známe dnes, jsem však uvedla až v 5. kapitole, abych jeho postup a výsledky mohla porovnat s postupem a výsledky daňového zvýhodnění podle mého návrhu.

Při srovnávání daňového zvýhodnění na dítě v Maďarsku, Francii a Itálii jsem se setkala s nejrůznějšími rozdíly, ať už se jedná o absolutně odlišnou úpravu daňového zvýhodnění ve Francii nebo poskytování všelijakých benefitů rodičům v Maďarsku. Právní úprava Francie hned od počátku výpočtu daně pracuje s domácností jako s jedním celkem s tím, že čím větší rodina je, tím nižší daň je odvedena, respektive tím nižší sazba daně je využita. Jelikož je ve Francii zavedena progresivní sazba daně z příjmů fyzických osob, je dle mého názoru tento postup ideálním způsobem, jak může stát rodiny finančně podpořit. Obdobně jako můj návrh je i francouzská úprava spravedlivá, flexibilní a sazba daně je snadno zjistitelná. V případě Itálie jsem se u daňového zvýhodnění nesečkala s žádným výraznějším rozdílem. Daňové zvýhodnění na dítě je založeno na stejném systému, jaký je zaveden u nás. Základ maďarského systému se rovněž od našeho příliš neliší. Premiér Orbán však o jisté změny usiluje a zavádí bezúročné půjčky, příspěvky na automobil či bydlení nebo jako je uvedeno v mém návrhu, osvobození od povinnosti placení daně z příjmů fyzických osob. V případě Maďarska se však jedná pouze o ženy - matky a pouze v případě, že porodily děti 4. V poslední době média často informují, že maďarská vláda bude pravděpodobně hranici snižovat na 3 děti.

Zároveň je známo, že porodnost v Maďarsku prozatím nestoupala, naopak se za poslední rok stále snižovala. Co se však zvýšilo je počet sňatků, což by snad mohlo být jakýmsi předvojem pro zvýšení porodnosti.

Mezinárodní porovnání daňového zvýhodnění na dítě mi pomohlo k hlubšímu zamyšlení nad výhodami a nevýhodami naší právní úpravy, a tak jsem v dalších kapitolách navrhla novou možnost uplatnění daňového zvýhodnění na dítě.

Hlavním nedostatkem našeho daňového zvýhodnění je dle mého jeho fixnost a nespravedlivost. Setkáváme se s případy, kdy matky uvádí za otce někoho jiného než toho, kdo jím doopravdy je, jen proto aby snížily daňovou povinnost jiných mužů. V současné době tak mohou činit téměř bez omezení, jelikož zvýhodnění může být využito na tolik dětí, kolik matka má. Zvýhodnění je formou stanovených částek, které rodič odečítá od svého základu daně. Částky tedy nemohou stejnou měrou uspokojit všechny rodiče s ohledem na rozmanitost výše příjmů.

Můj návrh by sice určitým způsobem znevýhodnil rodiče s nižšími příjmy, jelikož by jim nebyl poskytován daňový bonus, na který logicky dosáhnou častěji než rodiče s příjmy vyššími, stal by se však spravedlivým a poměrným k příjmům rodičů. Procentuální snížení sazby daně by se volně pohybovalo nahoru i dolů podle rostoucího či klesajícího příjmu.

K tomu, aby naše společnost opět omládlá a měli jsme opět vyšší procento občanů v produktivním věku, je zapotřebí zvýšit porodnost, čemuž by mohla ztráta daňové povinnosti při třech dětech pomoci.

Díky tomu, že zvýhodnění by bylo opravdu výhodné až v případě vyšších příjmů, mohl by být zároveň vytvořen nátlak na zaměstnavatele ze strany zaměstnanců. Můžeme se totiž setkat s případy, kdy se zaměstnavatel snaží co nejvíce ušetřit a obelhat stát tím, že oficiálně vyplácí zaměstnancům pouze minimální mzdu a zbytek tzv. "na ruku". Takovým zaměstnancům by daňové zvýhodnění pravděpodobně vůbec s finanční situací nepomohlo.

Do mé diplomové práce jsem taktéž zařadila kapitolu o dopadu daňového zvýhodnění na státní rozpočet. Z poskytnutých informací jsem uvedla, o kolik miliard Kč stát ročně na daňových bonusech a uplatnění daňového zvýhodnění přijde na základě daňových přiznání. Bohužel se mi však nepodařilo získat informace o částce, kterou celkově stát ročně na daňových bonusech vyplatí a

kolik celkem poplatníci na zvýhodnění uplatní. Taková informace by mi umožnila celkově zhodnotit jeho výhodnost nebo nevýhodnost.

Myslím si, že má diplomová práce by mohla být dobrým základem pro změnu daňového zvýhodnění na dítě, ať už změnu komplexní jako navrhuji já nebo alespoň částečnou. Při nejmenším by mohla vést k zamýšlení, zda je naše forma daňového zvýhodnění ideální.

Resumé

The topic of my diploma thesis is a child tax benefit in the context of personal income tax, comparing systems of the child tax benefit between states of the European Union, specifically Hungary, France and Italy, and representing my own proposal of the child tax benefit.

The population of the Czech Republic is getting older, the number of newborns is decreasing and at the productive age is still less and less people and I think that new system of the child tax benefit may persuade parents to have more children.

In the beginning of my thesis I mention general characteristic of the system of taxation of personal income in the Czech Republic, tax discount and tax benefit.

In the following chapter I compare czech system of the child tax benefit with systems of Hungary, France and Italy. I found out that hungarian and italian systems are very similar to the czech system. However, the prime minister of Hungary introduces many benefits for young families, especially for mothers, which make a huge difference between our and their system. French system is absolutely different from the beginning of the income tax calculation.

Thanks to this international comparison I come with the proposal of the new system of the child tax benefit, which is more flexible and fair.

Furthermore I mention the impact of the child tax benefit on the state budget and possible impacts according to my proposal.

I also describe income tax calculation including calculation of the child tax benefit and compared with my proposal. Process of calculation is shown in the example of three people with different income.

At the end of my diploma thesis I describe the legislative process, the proposal would have to go through and the new wording of the provisions of the law, which would have to change.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a Petr MRKÝVKA. *Finanční a daňové právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-639-2

JÁNOŠÍKOVÁ, Petra. *DAŇOVÉ PRÁVO de lege lata*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-687-3

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-274-5

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. aktualizované vydání. Praha: 1. VOX, 2018. ISBN 978-80-87480-63-2.

KRBĚK, Pavel. § 312 [Předmět výkonu]. In: DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav, DLOUHÁ, Eva, DOLEŽÍLEK, Jiří, FIALA, Roman, HORÁČEK, Roman, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, KRBĚK, Pavel, KRČMÁŘ, Zdeněk, MAZANEC, Michal, NOVOTNÝ, Zdeněk, POLEDNE, Petr, PUTNA, Mojmír, SIMON, Pavel, ŠEBEK, Roman, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Občanský soudní řád I, II*. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009

Internetové zdroje

Podnikatel.cz: Přehled z ročního zúčtování a daňový bonus v exekucích [online]. 2018 [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/preplatek-z-rocniho-zuctovani-a-danovy-bonus-v-exekucich/>

Exekutorská komora České republiky: Podnikatel.cz – Daňový bonus a srážky ze mzdy. Další oříšek pro mzdové účetní (24.05.2012) [online]. 2012 [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/monitoring-medii/700-podnikatel-cz-danovy-bonus-a-srazky-ze-mzdy-dalsi-orisek-pro-mzdove-ucetni-24-05-2012?w=>

Evropa vymírá: Kde se rodí nejméně dětí? Euro: EURO: POLITIKA [online]. 15.3.2019 [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/politika/evropa-vymira-kde-se-v-eu-rodí-nejmene-deti-1443397>

Eurostat Statistics Explained: Total fertility rate, 1960 - 2017 (live births per woman) [online]. [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu>

Český statistický úřad: Věková struktura populace se výrazně mění [online]. 2019 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekova-struktura-populace-se-vyrazne-meni>

Český statistický úřad: Stárnutí se nevyhneme [online]. 2014 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ea002b5947>

IDNES: Proti migraci vyšší porodnost. Orbán odpustí daň matkách čtyř a více dětí [online]. 2019 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/madarsko-porodnost-rodicovska-politika-orban>

IDNES: V Maďarsku prudce vzrostl počet sňatků, cíl vlády však zůstává nesplněn [online]. 2019 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz>

French Property: Guide to French Income Tax [online]. [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://www.french-property.com/guides/france/finance-taxation/taxation/calculation-tax-liability/rates>

La finance pour tout: Arrivée d'un enfant: Les aides financières [online]. 2019 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.lafinancepourtous.com/pratique/vie-perso/enfants-2/larrivee-dun-enfant/enfant-aides-financieres/>

Fondik: Srovnání platů ČR vs. Itálie (2020) [online]. 2020 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.fondik.cz/zajimavosti-ze-sveta-financi/srovnani-platu-cr-vs-italie-platy-na-jihu-evropy-se-vyrazne-lisi>

Ministerstvo financí - Sekce veřejné rozpočty. Státní rozpočet 2019 v kostce: Struktura příjmů státního rozpočtu roku 2019 [online]. 2019, , 59 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2019-34784>

Ministerstvo financí České republiky: Státní rozpočet v kostce - 2017 [online]. 2017 [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2017-28944>

Český statistický úřad: Průměrné mzdy - 3. čtvrtletí 2019 [online]. 2019 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2019>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Přijímání zákonů: Legislativní proces v Poslanecké sněmovně. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Praha [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Legislativní proces projednávání návrhů zákonů. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Praha [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=331>

Fakta a čísla o Evropské unii: Obecná daňová politika [online]. 2019 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/92/obecna-danova-politika>

PwC: Hungary - Individual deductions [online]. 2020 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Hungary-Individual-Deductions>

Santander: Hungary: Tax system [online]. 2020 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://en.portal.santandertrade.com/establish-overseas/hungary/tax-system#individual>

PwC: Italy - Taxes on personal income [online]. 2020 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Italy-Individual-Taxes-on-personal-income>

KPMG: Italy Income Tax [online]. 2019 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2011/12/italy-income-tax.html>

Deloitte: International Tax - France Highlights 2019 [online]. 08/2019 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-francehighlights-2019.pdf>

Deloitte: International Tax - Hungary Highlights 2019 [online]. 02/2019 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-hungaryhighlights-2019.pdf>

Deloitte: International Tax - Italy Highlights 2019 [online]. 02/2019 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-italyhighlights-2019.pdf?nc=1>

Zákony, komentáře zákonů, nařízení vlády

zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 48/1997 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů

KRBEK, Pavel. § 312 [Předmět výkonu]. In: DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav, DLOUHÁ, Eva, DOLEŽÍLEK, Jiří, FIALA, Roman, HORÁČEK, Roman, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, KRBEK, Pavel, KRČMÁŘ, Zdeněk, MAZANEC, Michal, NOVOTNÝ, Zdeněk, POLEDNE, Petr, PUTNA, Mojmír,

SIMON, Pavel, ŠEBEK, Roman, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Občanský soudní řád I, II*. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009

nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí

Seznam tabulek

3.1	Míra porodnosti ve státech EU od roku 1960	24
3.2	Výše progresivní sazby daně z příjmů ve Francii	28
3.3	Výše progresivní sazby daně z příjmů ve Itálii	31
4.1	Výše ročního daňového zvýhodnění na dítě	35
5.1	Současná právní úprava	49
5.2	Navrhovaná právní úprava	49

Seznam obrázků

4.1	Struktura příjmů státního rozpočtu roku 2017	37
4.2	Případ č. 1	42
4.3	Případ č. 2	43
4.4	Případ č. 3	44
4.5	Případ č. 4	44
6.1	Legislativní proces běžných zákonů	52
7.1	Plnění příjmů státního rozpočtu 2017	71
7.2	Domácnosti s vyživovanými dětmi podle počtu pracujících členů - ČSÚ	72
7.3	Hospodařící domácnosti podle počtu členů a počtu členů ekono- micky aktivních a podle typu hospodařící domácnosti a způsobu bydlení	72
7.4	Daňová statistika - 1. část	73
7.5	Daňová statistika - 2. část	74
7.6	Počet daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob v ČR za zdaňovací období roků 1993 až 2017	75

Přílohy

TAB. Č. 1: PLNĚNÍ PRŮMĚ STÁTNÍHO ROZPOČTU (V MLD. Kč)								
	2016		2017					
	Skutečnost leden-prosinec	% plnění	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost leden-prosinec	% plnění	Index 2017/2016	Rozdíl 2017-2016
	1	2	3	4	5	6 = 5 / 4	7 = 6 / 1	8 = 5 - 1
Příjmy celkem	1 281,62	108,3	1 249,27	1 250,21	1 273,64	101,9	99,4	-7,97
v tom:								
Daňové příjmy celkem	1 071,49	102,9	1 112,79	1 112,79	1 153,85	103,7	107,7	82,36
Daňové příjmy (bez pojistného SZ)	643,02	103,8	664,96	664,96	687,75	103,4	107,0	44,73
v tom:								
DPH	245,68	99,2	258,20	258,20	265,96	103,0	108,3	20,28
Spotřební daně (vč. tzv. energetických daní) - z toho:	150,34	105,9	151,00	151,00	154,74	102,5	102,9	4,40
- Spotřební daň z minerálních olejů	78,79	106,6	78,40	78,40	80,82	103,1	102,6	2,03
- Spotřební daň z tabákových výrobků	54,42	105,3	55,70	55,70	56,22	100,9	103,3	1,80
- Odvod z elektřiny ze slunečního záření	1,93	101,4	1,90	1,90	2,05	107,8	106,3	0,12
Daně z příjmů PO	111,19	109,7	114,20	114,20	115,19	100,9	103,6	4,00
Daně z příjmů FO - v tom:	112,95	104,0	120,40	120,40	128,61	106,8	113,9	15,66
- z kapitálových výnosů	10,89	99,0	10,10	10,10	10,78	106,7	98,9	-0,12
- ze závislé činnosti	98,60	102,8	105,10	105,10	111,70	106,3	113,3	13,10
- z příznání	3,46	203,5	5,20	5,20	6,13	117,9	177,3	2,67
Majetkové daně - v tom:	12,53	121,7	11,60	11,60	12,58	108,5	100,4	0,05
- Daň dědická	0,01	x	0,00	0,00	0,00	x	47,7	-0,01
- Daň darovací	-0,35	x	0,00	0,00	-0,02	x	x	0,33
- Daň z nabytí nemovitých věcí (vč. daně z převodu nem.)	12,87	125,0	11,60	11,60	12,60	108,6	97,9	-0,27
Poplatky za uložení odpadů	1,23	79,0	1,55	1,55	1,55	99,8	126,3	0,32
Odvod za odnětí půdy ze zeměděln. půdního fondu	0,32	316,9	0,10	0,10	0,26	263,7	83,2	-0,05
Daň z hazardních her (vč. zrušených odvodů z loterií a VHP)	4,39	104,5	4,20	4,20	5,47	130,2	124,6	1,08
Ostatní daňové příjmy *)	4,40	113,4	3,71	3,71	3,39	91,5	77,2	-1,00
Pojistné na SZ - z toho:	428,47	101,5	447,83	447,83	466,10	104,1	108,8	37,63
- na důchody	383,13	102,1	398,06	398,06	414,44	104,1	108,2	31,31
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	210,13	148,5	136,49	137,42	119,80	87,2	57,0	-90,33
v tom:								
Kapitoly (mimo kapital OSFA, SD a VPS) - z toho:	191,25	154,0	119,05	119,99	105,12	87,6	55,0	-86,13
- Příjmy z EU/FM	158,98	165,9	97,07	98,01	77,04	78,6	48,5	-81,94
- Soudní poplatky	1,22	112,8	1,19	1,09	1,14	104,5	93,0	-0,09
- Příjmy sdílené s EU	1,72	109,9	1,60	1,60	1,76	109,8	102,5	0,04
Kapitola Operace SFA	0,50	83,1	0,62	0,62	1,09	175,0	216,2	0,58
Kapitola Státní dluh	0,00	x	0,00	0,00	0,38	x	x	0,38
Kapitola VPS	18,38	110,1	16,82	16,82	13,21	78,5	71,9	-5,17

*) dpočet do celku

Obrázek 7.1: Plnění příjmů státního rozpočtu 2017

Tab.7 Domácnosti s vyživovanými dětmi podle počtu pracujících členů
 a) Složení domácnosti a roční příjmy na osobu
 Households with dependent children by number of working persons
 a) Household composition and per capita annual income

Životní podmínky
 Statistics on Income and Living Conditions
 Rok 2018
 Year 2018

	absol. v %	S dvěma dětmi With children, in total					S 1 dítětem With 1 child		Se 2 dětmi With 2 children		Se 3 a více dětmi With 3 or more children	abs. v %
		Celkem Total	počet pracujících number of working				počet pracujících number of working		počet pracujících number of working			
			0	1	2	3+	1	2+	1	2+		
Počet domácností	1 444 585	75 517	520 219	748 382	100 466	256 513	387 612	214 460	384 508	115 974	8,9	
Počet členů domácností	5 283 713	237 360	1 767 634	2 816 343	452 378	886 498	1 334 248	825 431	1 593 187	606 989	11,5	
Přímý počet na domácnost	3,66	3,14	3,40	3,76	4,60	2,68	3,36	3,85	4,14	5,23		
členů	1,61	-	1,00	2,00	3,14	1,00	2,22	1,00	2,05	1,61		
vyživovaných dětí	1,62	1,60	1,62	1,67	1,27	1,00	1,00	2,00	2,00	3,16		
nezaměstnaných	0,08	0,02	0,10	0,02	0,01	0,09	0,04	0,12	0,01	0,05		
nezpracujících důchodců	0,10	0,43	0,11	0,06	0,15	0,13	0,07	0,05	0,06	0,07		
ostatních členů	0,25	0,49	0,57	0,01	0,03	0,46	0,03	0,64	0,02	0,34		
Společných jednotek OECD	2,64	2,25	2,43	2,72	3,42	2,04	2,55	2,67	2,94	3,52		
OECD modifik.	2,11	1,82	1,95	2,17	2,70	1,70	2,08	2,10	2,31	2,07		
PŘEHLED PŘÍJMŮ za rok 2017 (Kč)												
A. Hrubé peněžní příjmy (1 až 4)	185 469	73 815	154 347	208 372	222 257	175 322	238 635	150 243	187 849	149 463	104 661	
1. Příjmy ze závislé činnosti	135 245	5 491	97 919	163 547	172 160	109 903	183 362	95 506	157 443	104 656	80 161	
z toho z hlavního zaměstnání	132 838	4 728	95 205	161 125	170 179	106 413	181 207	92 919	154 858	102 989	78 217	
2. Příjmy z podnikání	29 433	1 141	24 986	33 323	37 263	28 901	41 389	25 387	29 942	20 032	15 448	
z toho z hlavní činnosti v podnikání	28 131	-	23 486	32 115	36 060	28 048	40 175	23 416	28 762	17 510	12 137	
3. Sociální příjmy	14 411	54 145	22 107	6 992	10 025	25 626	9 465	20 918	5 660	10 791	7 542	
z toho: důchody	5 115	21 058	6 011	2 996	6 416	9 368	4 501	4 441	2 790	2 408	1 804	
dávky státní sociální podpory	5 897	21 850	12 334	1 335	891	12 348	1 128	12 460	1 265	6 080	4 984	
4. Ostatní příjmy	6 380	13 038	9 335	4 550	2 809	10 889	3 818	8 534	5 005	4 984	4 984	
B. Zdravotní a sociální pojištění	14 742	537	10 641	17 844	18 812	11 923	20 041	10 388	17 170	11 382	9 605	
C. Daň z příjmů fyzických osob	17 012	29	10 879	21 413	22 375	13 905	26 288	10 237	19 446	9 605	5 647	
D. Bonus u daňového zvýhodnění na děti	738	356	1 083	625	299	415	177	1 033	610	2 418	2 418	
E. Čisté peněžní příjmy (A-B-C-D)	154 452	73 606	133 910	169 740	181 369	149 910	191 883	130 651	161 843	121 933	97 449	
z toho z hlavního zaměstnání	106 018	4 712	78 283	127 296	134 441	85 552	141 211	76 708	123 191	86 202	65 267	
F. Nákladní příjmy	6 151	1 169	5 161	7 000	6 951	5 561	7 368	5 953	6 689	5 647	5 647	
G. Čistkové příjmy (E-F)	160 603	74 775	139 071	176 800	188 320	155 470	199 251	135 704	168 732	127 580	103 096	
STRUKTURA PŘÍJMŮ v %:												
hrubé peněžní příjmy	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Zdravotní a sociální pojištění	7,9	0,7	6,9	8,6	8,5	6,8	8,4	6,9	8,7	8,1	8,1	
Daň z příjmů fyzických osob	9,2	0,0	7,0	10,3	10,1	7,9	11,0	6,8	9,8	6,8	6,8	
Bonus u daňového zvýhodnění na děti	-0,4	-0,5	-0,7	-0,3	-0,1	-0,2	-0,1	-0,7	-0,3	-1,7	-1,7	
Čisté příjmy	83,3	99,7	88,8	81,5	81,8	85,3	89,6	87,0	81,8	88,8	88,8	
Z hrubých peněžních příjmů v %:												
příjmy ze závislé činnosti	72,9	7,4	63,4	78,5	77,5	62,7	77,0	63,6	79,6	74,4	74,4	
příjmy z podnikání	15,9	1,5	16,2	16,0	16,8	16,5	17,4	16,9	14,9	14,3	14,3	
sociální příjmy	7,8	73,4	14,3	3,3	4,5	14,6	4,6	13,9	5,0	7,7	7,7	
ostatní příjmy	3,4	17,7	8,0	2,2	1,3	8,2	1,6	5,7	2,5	3,5	3,5	

Obrázek 7.2: Domácnosti s vyživovanými dětmi podle počtu pracujících členů - ČSÚ

Tab. 900 Hospodářské domácnosti podle počtu členů a počtu členů ekonomicky aktivních a podle typu hospodářské domácnosti a způsobu bydlení
 definitivní výsledky podle obvyklého pobytu

Období: 26. 3. 2011
 Území: Česká republika

Typ hospodářské domácnosti, způsob bydlení	Hospodářské domácnosti celkem	v tom hospodářské domácnosti s počtem členů							Počet členů hospodářských domácností celkem	Počet členů ekonomicky aktivních
		1 - 2	3	4	5	6	7 a více			
Hospodářské domácnosti celkem	4 375 122	2 722 458	765 478	642 670	168 490	50 317	25 809	10 239 015	5 035 920	
v tom podle typu:										
hospodářské domácnosti rodinné	2 737 561	1 149 186	728 264	627 662	162 674	47 688	22 088	8 263 640	4 135 906	
tvůřené 1 rodinou	2 667 867	1 149 185	728 264	607 094	140 469	29 819	13 036	7 894 349	3 957 024	
úplně rodiny	2 097 031	824 401	553 236	556 715	126 733	29 685	10 251	6 402 382	3 259 032	
v tom:										
bez závislých dětí	1 236 561	824 401	285 295	100 753	18 637	5 084	2 391	3 049 980	1 641 337	
se závislými dětmi	860 470	-	267 941	455 962	108 096	20 601	7 870	3 352 382	1 617 695	
neúplně rodiny	570 836	324 784	175 028	50 379	13 736	4 134	2 775	1 491 987	697 992	
v tom:										
bez závislých dětí	271 859	197 625	55 332	12 719	4 030	1 311	842	646 897	392 299	
se závislými dětmi	298 977	127 159	119 696	37 660	9 706	2 823	1 933	845 090	305 693	
z počtu rodinných HD:										
manželské páry	1 857 997	720 435	480 294	510 251	114 885	23 053	9 079	5 705 569	2 842 558	
faktická manželství	234 346	101 626	71 680	45 865	11 574	2 508	1 112	683 196	408 218	
registrovaná partnerství	632	641	68	27	4	-	2	1 399	1 114	
faktická partnerství	4 056	1 799	1 224	572	270	123	68	7 148	7 142	
tvůřené 2 rodinami	69 041	x	x	20 568	22 205	17 765	8 503	364 056	176 209	
v tom:										
2 úplné rodiny	32 273	x	x	5 136	9 318	12 266	5 553	182 220	92 431	
2 neúplné rodiny	4 884	x	x	2 500	1 487	543	354	23 427	10 936	
1 úplná a 1 neúplná rodina	31 884	x	x	12 932	11 400	4 956	2 596	158 409	72 842	
tvůřené 3 a více rodinami	653	x	x	x	x	104	549	5 235	2 673	
hospodářské domácnosti nerodinné	1 637 561	1 573 273	37 214	14 908	5 816	2 629	3 721	1 975 375	900 014	
v tom:										
domácnosti jednotlivců	1 422 147	1 422 147	x	x	x	x	x	1 422 147	652 144	
domácnosti nerodinné vícečlenné z toho domácnosti prarodičů s vnoučaty	215 414	151 126	37 214	14 908	5 816	2 629	3 721	553 228	247 870	
18 394	13 268	2 978	1 540	443	109	56	44 948	16 767		
v tom podle způsobu bydlení:										
HD v bytech	4 320 891	2 677 649	760 445	639 483	167 639	50 045	25 430	10 144 961	4 992 654	
HD mimo byty	51 394	43 001	4 402	2 753	711	208	319	85 647	40 789	
HD v zařízeních	3 037	1 808	631	334	140	64	60	8 407	2 477	
hospodářské domácnosti spolumbydlící v bytě	406 547	283 934	58 821	45 359	11 837	3 564	3 032	857 171	404 977	
v tom:										
2 spolumbydlící HD v bytě	345 970	239 313	50 698	40 565	10 317	2 979	2 098	733 156	354 602	
z toho:										
domácnost jednotlivce a 1 rodiny	143 288	100 324	20 381	16 981	4 185	956	461	288 408	147 251	
2 úplné rodiny	50 584	22 402	11 829	13 249	2 485	414	205	149 779	68 712	
2 neúplné rodiny	5 812	3 436	1 696	476	132	41	31	15 036	6 309	
1 úplná a 1 neúplná rodina	27 138	13 802	7 754	4 199	976	257	150	75 296	32 619	
3 a více spolumbydlících HD v bytě	60 577	44 621	6 123	4 794	1 520	585	934	124 015	50 375	

Obrázek 7.3: Hospodářské domácnosti podle počtu členů a počtu členů ekonomicky aktivních a podle typu hospodářské domácnosti a způsobu bydlení

Daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2017 (v tis. Kč a počtu daňových přiznání)														
Základ daně celkem	Počet daňových přiznání	(Dítě) základ daně dle § 6 (závěrečná daň)	Dítě základ daně dle § 8 (kapitálový majetek)	Dítě základ daně dle § 9 (naleh)	Dítě základ daně dle § 10 (ostatní)	Základ daně celkem	Úhrn pojistného (§ 6)	Úhrn příjmů od všech zaměstnavatelů	Část příjmů (ztrátu) rozdělována na spolupř. osoby	Podíl spočetníka VOS nebo komplem. KS	Hodnota bezúplatného plnění	Odečet úroků	Penzijní (pří)pojištění a spoření	Zivotní pojištění
do 50	257 558	4 496 393	62 119	748 219	181 904	5 495 630	814 859	3 697 853	1 602 979	-4 771	5 213	84 313	73 819	78 860
50 - 100	217 728	6 773 371	43 797	1 696 922	223 908	16 181 679	1 186 627	5 590 499	1 307 400	14 447	15 556	147 296	79 989	97 232
100 - 150	208 887	11 256 523	53 371	1 785 978	278 879	26 165 731	2 158 068	9 100 431	1 998 093	18 725	23 570	229 979	89 121	117 716
150 - 200	241 519	18 286 207	92 047	2 036 379	370 537	41 922 774	4 066 563	14 220 125	3 715 368	38 940	54 736	542 538	170 851	237 491
200 - 250	164 715	23 268 953	71 419	1 470 946	259 579	36 950 922	5 441 442	17 829 075	2 544 196	28 389	75 517	737 631	181 772	255 257
250 - 300	133 916	25 330 724	61 737	1 379 863	228 525	36 747 872	6 032 688	19 298 351	2 195 021	32 655	80 614	712 735	159 849	229 071
300 - 350	121 399	29 342 975	65 305	1 273 747	233 823	39 397 740	7 086 644	22 257 890	1 850 791	25 142	92 731	752 321	154 291	228 656
350 - 400	113 112	32 994 946	74 345	1 241 093	235 755	42 393 174	8 041 019	24 955 893	1 592 356	26 920	104 693	804 050	150 195	224 728
400 - 450	102 450	36 706 799	72 955	1 168 082	227 214	43 494 514	9 001 435	27 704 797	1 289 028	26 498	109 283	815 468	140 005	219 058
450 - 500	93 647	38 250 029	84 422	1 093 309	236 862	44 450 521	9 413 079	28 835 515	1 177 826	27 077	117 132	831 448	140 383	214 483
500 - 550	82 389	36 907 494	5 027 484	1 107 189	217 407	43 221 515	9 117 992	27 789 368	1 107 722	30 771	112 636	1 107 722	144 601	206 635
550 - 600	67 465	33 543 803	3 856 666	1 054 515	228 175	38 732 268	8 298 438	25 245 070	708 251	23 566	102 056	695 650	128 948	181 127
600 - 650	54 103	29 228 759	76 233	919 655	227 340	33 770 051	7 236 895	21 982 056	689 968	15 973	90 057	615 092	113 541	153 805
650 - 700	44 228	25 633 305	3 034 820	85 163	238 912	29 807 777	6 351 372	19 281 972	17 990	16 173	76 038	530 420	101 461	133 590
700 - 750	39 067	18 847 986	73 661	772 155	192 161	22 501 171	4 674 106	14 173 764	531 148	27 312	54 401	378 697	77 875	98 845
800 - 850	24 175	16 888 931	57 242	715 004	182 257	19 920 903	4 190 819	12 697 351	397 298	16 512	53 297	317 066	71 080	88 416
850 - 900	19 973	14 664 420	74 125	624 178	180 113	17 461 539	3 638 739	11 026 090	329 360	19 880	42 318	272 050	60 312	74 633
900 - 950	16 758	12 885 169	75 378	577 909	157 726	15 490 577	3 204 078	9 681 127	301 564	17 066	38 153	234 227	55 302	65 423
950 - 1 000	14 774	11 775 094	67 630	576 116	182 889	14 396 351	2 926 958	8 848 408	287 401	17 281	33 959	216 374	50 162	60 912
1 000 - 1 100	23 568	20 152 153	133 597	960 872	303 259	24 693 005	5 009 941	15 142 837	505 186	24 629	59 583	352 665	86 150	99 237
1 100 - 1 200	18 120	16 630 458	2 873 294	884 971	318 270	20 796 775	4 139 382	12 450 080	405 090	38 332	48 376	405 090	285 083	71 925
1 200 - 1 300	14 506	14 450 822	2 575 469	781 350	275 177	18 107 581	3 598 271	10 852 821	394 838	43 194	45 287	243 263	62 764	69 025
1 300 - 1 400	11 996	12 927 148	1 159 068	734 408	251 387	16 178 428	3 219 985	9 707 437	425 732	26 647	40 454	203 746	52 572	58 935
1 400 - 1 500	9 932	11 547 618	1 152 289	592 067	274 851	14 387 665	2 870 026	8 677 678	314 820	23 631	35 381	178 380	48 234	48 234
1 500 - 1 600	8 460	10 471 684	1 810 535	549 850	245 067	13 101 534	2 602 920	7 868 985	226 432	22 271	33 683	160 008	39 884	43 470
1 600 - 1 700	7 397	9 911 271	1 113 907	512 865	233 329	12 189 757	2 447 381	7 464 120	223 771	17 975	31 967	142 255	37 065	39 814
1 700 - 1 800	6 887	9 559 053	1 415 658	459 138	229 607	11 694 930	2 372 387	7 166 891	178 242	16 658	28 416	132 125	34 286	35 443
1 800 - 1 900	8 213	13 321 539	83 481	399 051	186 705	15 199 081	3 297 944	10 025 376	138 849	20 459	138 269	163 269	45 408	42 569
1 900 - 2 000	7 635	13 157 382	108 542	358 363	169 270	14 880 476	3 183 058	9 974 420	162 658	14 628	30 179	144 178	44 192	41 428
2 000 - 2 250	13 533	24 763 117	2 492 618	872 953	408 630	28 649 018	5 743 171	19 040 619	257 179	34 312	56 822	271 261	83 627	78 793
2 250 - 2 500	8 992	16 147 251	1 984 011	644 834	404 759	21 263 584	3 981 908	14 165 678	172 868	12 812	44 227	199 740	58 629	52 147
2 500 - 2 750	5 951	12 985 560	1 618 558	598 918	295 383	15 569 915	2 705 765	10 260 936	118 851	23 747	135 018	237 478	34 831	39 009
2 750 - 3 000	4 130	9 762 474	1 318 349	419 263	270 523	11 851 596	1 946 180	7 816 305	87 466	19 575	95 784	26 417	26 002	26 002
3 000 - 3 500	5 648	14 717 235	2 087 024	359 870	723 155	18 227 676	2 763 462	11 955 958	138 937	28 370	38 746	121 583	37 861	35 783
3 500 - 4 000	3 612	10 437 787	1 794 901	576 906	449 977	13 476 524	1 829 867	8 608 775	88 672	36 561	30 159	76 470	22 589	22 589
4 000 - 4 500	2 403	7 664 166	1 407 495	423 837	342 837	10 169 522	1 270 557	6 396 176	66 251	25 223	6 396 176	66 251	13 407	13 407
4 500 - 5 000	1 661	5 942 554	1 061 249	261 744	376 432	7 862 270	936 025	5 006 529	34 347	13 526	19 535	33 316	10 988	10 125
ned 5 000	6 734	37 467 793	14 731 458	7 095 326	4 192 829	70 471 049	4 718 778	32 753 558	149 588	984 507	249 022	134 402	38 133	37 248

Obrázek 7.4: Daňová statistika - 1. část

Daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2017 (v tis. Kč a počtu daňových příznahů)														
Základ daně celkem	Odfátatelná po částce dle § 34 odst. 4 (výzkum a vývoj)	Solidární zvýšení daně	Sleva na manželku	Sleva na manželku držitele ZTPP	Sleva na studenta	Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	Daňový bonus	Rozdíl na daňovém bonusu	Uhm sražených záloh (§ 6) po slevách	Zaplacené zbývající zálohy	Zaplacená daň stanovená paušální částkou (dle § 7a)	Příjmy z nájmů (§ 9)	Daň celkem před uplatněním slev	Daň celkem po uplatnění slev
do 50	0	62	13 668	248	28 330	355 900	337 011	335 479	92 004	113 101	1	3 243 875	797 549	1 031
50 - 100	0	40	22 567	248	23 257	699 692	674 179	646 934	225 572	35 948	0	3 027 515	2 372 330	1 151
100 - 150	0	0	38 678	99	17 278	977 610	959 161	870 142	418 257	47 519	1	3 290 170	3 650 655	1 288
150 - 200	24	14	118 406	199	17 822	1 428 820	1 347 681	1 194 051	711 863	86 663	0	4 197 911	6 125 166	2 643 395
200 - 250	0	105	144 890	484	12 299	1 154 796	861 706	679 055	1 113 447	89 322	0	3 179 791	5 335 064	1 149 108
250 - 300	114	45	135 864	447	7 910	992 834	534 702	373 949	1 467 089	108 389	0	2 815 640	5 313 362	1 854 548
300 - 350	1	35	145 312	410	5 545	968 850	405 551	267 176	1 926 919	123 048	1	2 718 685	5 702 516	2 511 895
350 - 400	5	0	143 670	99	4 191	957 341	270 444	166 482	2 355 992	184 499	0	2 576 815	6 141 885	3 144 238
400 - 450	395	24	138 199	422	3 160	944 694	171 908	96 462	2 825 567	195 676	33	2 400 795	6 308 929	3 582 758
450 - 500	38	316	135 883	207	2 062	908 740	117 169	63 154	3 131 517	199 592	0	2 302 476	6 448 485	3 946 048
500 - 550	3	0	120 853	381	1 441	828 890	68 426	35 122	3 182 457	254 762	0	2 212 726	6 272 536	4 067 870
550 - 600	862	0	103 790	99	962	721 254	34 760	12 668	3 019 881	211 824	0	2 105 544	5 624 046	3 812 330
600 - 650	129	44	86 358	199	722	601 457	20 772	5 885	2 731 415	195 837	0	1 884 265	4 905 689	3 445 341
650 - 700	335	0	71 336	50	540	505 387	11 443	1 479	2 473 165	199 433	0	1 793 420	4 328 591	3 135 404
700 - 750	115	111	57 912	50	352	410 838	5 760	-1 445	2 207 459	179 306	0	1 615 646	3 767 003	2 800 013
750 - 800	0	32	47 531	25	222	340 126	2 924	-3 149	1 925 683	168 636	0	1 505 909	3 371 436	2 483 769
800 - 850	45	2	39 945	50	180	290 261	2 120	-2 290	1 758 670	165 998	0	1 399 801	2 897 542	2 242 433
850 - 900	740	12	34 422	0	146	244 530	1 744	-1 603	1 572 816	154 413	0	1 207 955	2 540 864	1 996 686
900 - 950	500	144	28 928	0	110	209 094	962	-1 426	1 404 728	145 184	0	1 132 365	2 253 688	1 796 715
950 - 1 000	0	0	26 279	0	48	181 519	851	-1 695	1 311 605	145 504	0	1 117 738	2 095 216	1 690 519
1 000 - 1 100	423	75	41 708	54	104	298 456	616	-1 974	2 294 036	274 172	0	1 904 770	3 598 570	2 953 068
1 100 - 1 200	905	71	32 340	50	82	236 212	763	-1 676	1 937 562	265 796	0	1 728 085	3 030 637	2 533 035
1 200 - 1 300	0	179	27 846	17	51	197 013	286	-1 617	1 719 273	246 719	0	1 522 481	2 640 663	2 239 242
1 300 - 1 400	702	1 174	23 913	149	30	162 223	141	-1 201	1 555 066	249 951	0	1 373 085	2 360 152	2 028 794
1 400 - 1 500	10	6 426	18 905	0	16	141 416	206	-682	1 430 881	205 307	0	1 095 912	2 106 988	1 830 774
1 500 - 1 600	499	12 548	17 634	50	22	124 745	175	-510	1 312 911	195 257	0	1 060 787	1 924 791	1 688 228
1 600 - 1 700	0	16 855	14 658	0	9	107 909	89	-555	1 255 127	181 564	0	938 750	1 798 962	1 592 742
1 700 - 1 800	0	21 214	13 374	0	8	102 322	97	-544	1 234 607	165 378	0	868 411	1 731 687	1 546 353
1 800 - 1 900	0	39 778	17 262	0	8	129 038	72	-334	1 171 966	155 388	0	763 694	2 269 722	2 039 706
1 900 - 2 000	0	76 793	17 301	50	11	114 831	78	-336	1 178 574	150 117	0	697 574	2 262 376	2 046 649
2 000 - 2 250	3	268 494	28 026	0	22	210 339	27	-723	3 452 682	341 888	0	1 625 068	4 475 960	4 097 948
2 250 - 2 500	2 205	307 660	22 213	0	13	145 337	243	-523	2 635 370	323 088	0	1 195 453	3 426 130	3 170 693
2 500 - 2 750	214	290 722	15 720	0	1	99 489	102	-348	1 941 493	253 409	0	1 040 481	2 579 853	2 408 592
2 750 - 3 000	0	262 533	11 511	0	8	67 527	40	-247	1 498 756	198 147	0	774 033	2 001 507	1 882 009
3 000 - 3 500	0	469 188	17 467	0	4	93 338	94	-333	2 330 680	343 662	0	1 362 871	3 146 166	2 980 500
3 500 - 4 000	80	403 472	10 352	0	5	59 456	33	-501	1 712 698	299 990	0	1 095 837	2 382 227	2 277 574
4 000 - 4 500	40	339 162	8 920	0	4	38 128	49	-162	1 272 507	250 573	0	812 608	1 822 559	1 750 713
4 500 - 5 000	9 482	272 930	6 198	0	0	26 935	109	-66	1 008 634	191 179	0	694 191	1 426 927	1 377 648
nad 5 000	13 818	2 702 027	27 877	0	12	108 130	301	-853	6 564 207	2 965 660	0	6 320 326	12 822 123	12 605 163

Obrázek 7.5: Daňová statistika - 2. část

**Počet daňových přiznání k dani z přidané hodnoty
v ČR za zdaňovací období roků 1993 až 2017**

Zdaňovací období	Počet DAP k DPH celkem	Z toho počet kvartálních DAP k DPH
1993	1 140 755	477 875
1994	1 727 290	727 598
1995	2 147 169	921 951
1996	2 448 436	1 051 300
1997	2 716 250	1 156 758
1998	2 568 304	1 347 605
1999	2 617 628	1 403 874
2000	2 673 355	1 456 256
2001	2 727 115	1 481 578
2002	2 753 616	1 489 804
2003	2 776 783	1 503 866
2004	3 094 611	1 443 207
2005	2 816 384	1 520 586
2006	2 887 845	1 569 081
2007	2 902 614	1 581 705
2008	2 975 122	1 613 333
2009	3 030 894	1 647 766
2010	2 990 251	1 649 649
2011	2 980 368	1 651 116
2012	3 041 348	1 676 681
2013	3 219 820	1 568 247
2014	3 476 453	1 440 146
2015	3 602 294	1 330 048
2016	3 823 194	1 190 704
2017	4 107 885	1 121 119

Poznámka: aktualizace z databázi FÚ březen 2019

Obrázek 7.6: Počet daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob v ČR za zdaňovací období roků 1993 až 2017